

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

5/2014. (II. 14.) AB határozat	a Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	160
3025/2014. (II. 17.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	172
3026/2014. (II. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	191
3027/2014. (II. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	194
3028/2014. (II. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	197

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 5/2014. (II. 14.) AB HATÁROZATA

a Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában – *Dr. Balsai István, Dr. Dienes-Oehm Egon, Dr. Juhász Imre, Dr. Lenkócs Barnabás, Dr. Pokol Béla, Dr. Salamon László és Dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése és I. cikk (3) bekezdése alapján alkotmányos követelményként megállapítja, hogy a közérdekű adat kiadása iránt indított ügyben eljáró bíróságnak az adat döntés-előkészítő jellegére történő hivatkozáson alapuló nyilvánosság-korlátozását annak formai és tartalmi szempontú indokoltságára kiterjedően, a döntéshozatali folyamat lezárására tekintet nélkül, minden esetben felül kell vizsgálnia.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó 2012. május 25-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének kimondását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az ítélet ellentétes Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (2) bekezdésével, ezzel összefüggésben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikkével.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy 2010 márciusában a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § és 19. §-a alapján közérdekű adatigénlyessel fordult Pécs Megyei Jogú Város polgármesteréhez, amelyben a Pécsi Vízmű Zrt. jogi-gazdasági átvilágításáról készített Vizsgálati Jelentés (a továbbiakban: Jelentés) kiadását kérte, amely Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) közgyűlésének 410/2009. (IX. 10.) számú határozata (a továbbiakban: Kgyh.) elfogadásának alapjául szolgált. Az indítványozó álláspontja szerint a Jelentésben foglalt önkormányzati feladatra vonatkozó adatok közérdekű adatok és ezért nyilvánosak. Az indítványozó kérése elutasításra került azzal az indokkal, hogy a Jelentés döntés-előkészítő dokumentum és a benne foglalt adatok az Önkormányzat üzleti titkát képezik, valamint az ügyvédi titoktartási kötelezettség körébe tartoznak.

- [4] Az indítványozó ezt követően keresetet indított a közérdekű adatok kiadása iránt. Az elsőfokú Kaposvári Városi Bíróság 9.P.21.798/2010/12. számú ítéletében elutasította az indítványozó kérelmét arra hivatkozva, hogy a Jelentés döntés megalapozását szolgáló adat. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Kgyh. nem képezhetette a végleges döntést az Önkormányzat és a Suez Environment S.A. vállalatcsoport közötti jogi probléma rendezése érdekében, hanem az csupán az első lépést jelentette a „szerződéses kapcsolatok teljes lezárása” folyamatában.
- [5] Az indítványozó által benyújtott fellebbezést követően a másodfokú, Somogy Megyei Bíróság 1.Pf.20.364/2011/7. számú ítéletében helyben hagyta az első fokú bíróság döntését azzal a pontosítással, hogy mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásából annak megállapítását, hogy a Jelentés nem minősül közérdekű adatnak. Ugyanakkor a másodfokú ítélet indokolásában is megerősítette azt az álláspontot, hogy a Jelentés egy, még le nem zárult döntési folyamat részeként született, ezért – a biztonságos ivóvíz szolgáltatás és a reprivatizációs szerződés megkötése érdekében – továbbra is döntés-előkészítő adatnak minősül.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához jogszabálysértésre hivatkozással, mivel álláspontja szerint a döntési folyamat lezárult, és a jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjog korlátozására vonatkozó szükségesség-arányosság követelményét. A Kúria 2012. január 25-én hozott Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős bírósági döntést, amely szerint a közérdekű adat kiadásának megtagadása jogszerű volt. A Kúria ítéletében foglaltak szerint a döntési folyamat végérvényes lezárásáig a Jelentés döntést megalapozó adatnak minősül. A Kúria támadott ítéletében azt is kifejtette, hogy az adatmegismerési igény megtagadásáról hozott döntés indokoltságát és a szükségesség-arányosság követelményének érvényesülését a bíróság nem vizsgálhatja felül, vagyis az a szerv vezetőjének diszkrecionális döntési jogkörébe tartozik.
- [7] A Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítéletét az indítványozó az Alaptörvény VI. cikkében foglalt közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjogba, a XXVIII. cikkben védett tisztességes eljáráshoz való jogba, valamint az I. cikkben foglalt alapjog-korlátozási tesztbe ütközőnek tartotta.
- [8] Az indítványozó „ténybeli tévedés”-nek tekinti, hogy a Kúria ítélete alaptörvény-ellenesen minősítette a Jelentés döntés-előkészítő adatnak, hiszen a Jelentésből fakadó konzekvenciákat a Kgyh. meghozatalával levonták, valamint az abból fakadó minden más döntés végrehajtására 2009. szeptember 30-ai határidőt tűztek. Az indítványozó felvetette, hogy az Avtv. 21. § (2) bekezdése szerint a megtagadás jogszerűségét és megalapozottságát az adatkezelő szervnek kellett volna igazolnia, mivel azonban ez elmaradt, a Kúria ítélete a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is megvalósította. Az indítványozó ezt azzal indokolja, hogy a Kúria az ítélet indokolásában bizonyított tényként kezel olyan, a másodfokú bíróság ítélete szerint is csupán valószínűsített állításokat, amelyek a Jelentés döntés-előkészítő jellegére engednek következtetni.
- [9] Az indítványozó álláspontja továbbá, hogy a döntés-előkészítő adatok nyilvánosságára vonatkozó korlátozás nem vonatkozik a döntési folyamatba kívülről, nem közhatalmat gyakorló szervek által készített iratokra, amelyek ily módon nem az önkormányzat döntés-előkészítő produktumai, mindösszesen a döntés során felhasznált, a titkosítás nyújtotta védeltséget nem igénylő adatok.
- [10] Az indítványozó szerint azon az alapon is az Alaptörvénybe ütközik a Kúria ítélete, hogy az Avtv. 19/A. § (1) bekezdése alapján történő adatmegismerési igény megtagadására nem kerülhet sor az adatkezelő szerv vezetőjének diszkrecionális döntése alapján; arra ugyanis megfelelő alapot kell találni, amelynek szükségességét és arányosságát a bíróság tartalmában is felülvizsgálhatja. Az indítványozó szerint ennek megfelelően a Kúriának tartalmi felülvizsgálatot kellett volna gyakorolnia a nyilvánosság-korlátozás indokait illetően.
- [11] Az indítványozó a fentiekén kívül az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) és annak kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény megsértésére is hivatkozik. Az indítványozó szerint az Egyezmény 10. cikke a szólásszabadság részeként biztosítja a közérdekű információkhoz való hozzáférés jogát, amelyet a hazai joggyakorlat kialakítása során is figyelembe kell venni.
- [12] Az indítványozó végül – a közérdekű adat megismerése iránti igény jellegére hivatkozva – kérte az alkotmányjogi panasz soron kívüli tárgyalását.

II.

[13] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[14] 2. Az Avtv. vonatkozó, az adatigényléskor hatályos rendelkezései:

„2. § E törvény alkalmazása során:

[...]

4. közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől;

5. közérdekből nyilvános adat: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;”

„19. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy (a továbbiakban együtt: szerv) a feladatkörébe tartozó ügyekben – így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyoni kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan – köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

[...]

(5) Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében levő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat.”

„19/A. § (1) A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését – a 19. § (1) bekezdésében foglaltakat mérlegelve – az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti.

(2) A döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény – az (1) bekezdésben meghatározott időtartamon belül – a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat megismerése a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.

(3) Jogszabály egyes adatok megismerhetőségének korlátozására az (1) bekezdésben meghatározottnál rövidebb időtartamot állapíthat meg.”

„21. § (1) Ha a közérdekű adatra vonatkozó igényét nem teljesítik, az igénylő a bírósághoz fordulhat.

(2) A megtagadás jogszerűségét és megalapozottságát az adatot kezelő szerv köteles bizonyítani.

[...]

(6) A bíróság soron kívül jár el.”

III.

- [15] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében foglaltak alapján mindenekelőtt abban a kérdésben döntött, hogy a Kúria ítéletével szemben benyújtott alkotmányjogi panasz befogadható-e.
- [16] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai természetű feltételeinek megfelel.
- [17] 2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi jellegű feltételeit az Abtv. 56. § (2) bekezdése szabályozza, amely szerint az Alkotmánybíróság befogadhatóságról dönteni jogosult tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. §§ szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. §§-ban foglalt feltételeket.
- [18] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincsen számára biztosítva.
- [19] Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek vélt bírói döntés a panaszos személyét, jogi helyzetét közvetlenül, ténylegesen és aktuálisan érintő rendelkezést állapítson meg, és ennek következtében a panaszos alapjogai sérüljenek. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés felperese volt, így az Alkotmánybíróság az indítványozót az egyedi ügyben érintettnek tekintette.
- [20] Mivel az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletét kifogásolta, ezért a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeit is kimerítette.
- [21] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az alkotmányjogi panasz annak vizsgálatára irányul, hogy a Kúria ítélete – amely hatályában fenntartotta a közérdekű adatkérés elutasítását jogszerűnek kimondó másodfokú bírói ítéletet – sérti-e az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot, az I. cikkben foglalt alapjog korlátozására vonatkozó, valamint a XXVIII. cikkben foglalt tisztességes eljárásra irányadó követelményeket. A közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő alapjog korlátozásának alkotmányossági feltételrendszerét az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, amely ugyanakkor a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek is minősül.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint megalapozott.
- [24] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett VI. cikk (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.
- [25] Magyarországon az érintett alapjog a jogállami rendszer megalapozásakor, az 1989. évi XXXI. törvénnyel megalkotott, tartalmilag új Alkotmány révén vált a jogrendszer részévé. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése rögzítette először alapvető jogként: „a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez”.
- [26] „Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egye-

zósége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése.” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]; korábban: 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [41]} A jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog vonatkozásában a korábbi Alkotmány 61. § (1) bekezdése és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése között szövegszerű egyezés mutatható ki. Ebből következően az Alaptörvény az alapjog lényegi változtatás nélküli átvételével a korábbi alkotmánybírói gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntartása mellett döntött.

- [27] Az Alkotmánybíróság figyelemmel volt az Alkotmányban azonos módon biztosított alapjog rendeltetésével összefüggésben korábban megállapított szempontokra, illetve az Alaptörvénynek a VI. cikk (2) bekezdésével összefüggő 39. cikk (2) bekezdésére is.
- [28] Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) elvi érveléssel mutatott rá az információszabadságnak a véleménynyilvánításhoz való jog biztosításában, valamint azon keresztül az állam demokratikus működésének kialakításában betöltött lényeges szerepére. Az Alkotmánybíróság az információszabadság céljának elemzése kapcsán azt is kimondta, hogy „[a] közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésre gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat.” [32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 183–184.] Az alanyi jogon biztosított információszabadság joga tehát azért kiemelkedően jelentős, mert „[a] nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állam polgáraitól »elidegenedett gépezetté«, működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra.” [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.]
- [29] Ennek megfelelően a közfeladatok ellátásával kapcsolatosan is alaptörvényi követelmény az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmények érvényre juttatására hivatott.
- [30] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése milyen követelményeket szab a közérdekű adatok nyilvánosságára vonatkozásában, illetve milyen esetben kerülhet sor azok korlátozására.
- [31] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt is megerősítette, hogy „[a] mindenki számára alanyi jogon biztosított alapjog tárgyát a közérdekű adatok képezik. A fogalmat az Alaptörvény nem határozza meg teljes körűen. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése a közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok vonatkozásában rögzíti egyedül kifejezetten, hogy azok közérdekű adatok. Az alapjog fentiekben kifejtett céljára figyelemmel nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a közérdekű adatok köre nem korlátozódik az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerinti adatokra. Közérdekű adatnak minősül alapvetően az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek kezelésében lévő, tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett információ és ismeret.” (Indokolás [34])
- [32] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban hangsúlyozta, hogy a közérdekű adatokra főszabály szerint a nyilvánosság-elv vonatkozik. Ennek érvényesüléséhez szükséges, hogy az adatkezelő a közérdekű adatok megismerését – proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa. Az alapjog céljára figyelemmel általában az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek tekinthetők az alapjog kötelezettjeinek. Figyelembe véve azonban azt, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet” köteles, az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szerveken kívüli szervezetnek is biztosítani kell (Indokolás [35]).
- [33] Az Alkotmánybíróság alapvető elvként határozza meg a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása körében azt, hogy az információszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni, ugyanis „egy

demokratikus társadalomban a közérdekű adatok nyilvánossága a főszabály; ehhez képest a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását kivételnek kell tekinteni.” [12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 221.]

- [34] 2.2. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog azonban nem abszolút jog. Ennek megfelelően az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával törvényben korlátozható. Az Alaptörvény e rendelkezésének megfelelően a korlátozás tartalmi követelménye, hogy az szükséges és a korlátozással elérni kívánt célhoz képest arányos legyen. Ebből eredően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált demokratikus jogállamiság alapvető alkotmányos biztosítékeként értékelhető a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslat lehetősége, amelynek ki kell terjednie a nyilvánosságkorlátozás indokoltságának tartalmi felülvizsgálatára is.
- [35] Az Abh. az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése vonatkozásában azt is leszögezte, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog alanya bárki lehet. Az Alaptörvény értelmében tehát az információszerezéshez kötődő érdekeltség igazolása nem szükséges. Ennél fogva a közérdekű adat kiadására kötelezett szervnek vagy személynek kell indokolnia az igényelt információ esetleges megtagadását. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozását érintően tehát a korábbi gyakorlat alapján levezethető, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjogsértők [vö. 32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 184.; 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.]. (Indokolás [40]–[41])
- [36] 3. Az Alkotmánybíróság az információszabadság korlátozhatóságának általános feltételeit követően a döntés-előkészítő adatok nyilvánosság-korlátozásának Alaptörvényből eredő kritériumait vizsgálta.
- [37] A közérdekű adatok nyilvánosságához való jog általános alapjog-korlátozási kritériumain túl az Alkotmánybíróság további követelményeket támasztott. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a döntés megalapozását szolgáló adatok körében kimondta, hogy „garanciális intézménye a köztisztviselők munka színvonalának és hatékonyságának, hogy a köztisztviselők döntés-előkészítése szabadon, informálisan és a nyilvánosság nyomásától mentesen folyik. Ezért az aktanyilvánosság a közbülső munkaanyagokra nem, hanem csak a végeredményre vonatkozik.” [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 190–191.]
- [38] Mivel a döntés-előkészítő adatok korlátozott hozzáférhetősége a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő alapjog korlátozását jelenti, így annak meg kell felelnie az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozással szemben támasztott alkotmányos követelményrendszernek.
- [39] Kiemelendő, hogy ahogy önmagában az igényelt adat döntés-előkészítő jellege még nem vonja maga után kötelező erővel a közérdekű adat nyilvánosságtól való elzárását, úgy hasonlóan a szóban forgó döntés meghozatala sem jelenti kényszerítően a döntés-előkészítő jelleg megszűnését és az igényelt közérdekű adat kiadásának kötelezettségét. Az adatigénylés idején, valamint a jelenleg hatályos szabályozás alapján egyaránt az adatkezelő szerv vezetőjének mérlegelést igénylő döntésétől függ, hogy a döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igényt – a törvényben meghatározott tíz éves időtartamon belül – elutasítja vagy sem. Amennyiben az adatkezelő szerv vezetője a közérdekű adat kiadásának megtagadása mellett dönt, azt az Alaptörvényből levezethető, valamint a törvényben meghatározott szempontoknak megfelelően indokolni köteles.
- [40] A közigazgatás hatékonyságának mint az információszabadság korlátozási alapjának konkrét esetben történő megítélésénél a korlátozással érvényesítendő alapjog vagy védeni kívánt érték fennállását is vizsgálni kell. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság eddig sem tekintette a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozása alkotmányos indokának a pusztán adminisztratív jellegű megfontolásokat, és kimondta, hogy „[a] közfeladatot ellátó szervek és személyek kényelmi szempontjai nem élvezhetnek elsőbbséget egy alapvető joggal szemben.” [12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 228.]
- [41] Az Alaptörvény hatálya alatt e tárgyban született döntésében az Alkotmánybíróság követte a korábbi gyakorlatot. Az Abh. alkotmányos követelményként állapította meg, hogy „a közérdekű adat kiadása iránt indított ügyben eljáró bíróságnak az adatszolgáltatás-megtagadás jogcímét és tartalmi indokoltságát egyaránt vizsgálnia kell. A vizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy csak a feltétlenül szükséges mértékben került-e sor a közérdekű adatszolgáltatás megtagadására. E körben az eljáró bíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy az adatkezelő szerv nem korlátozta-e indokolatlanul a közérdekű adatokhoz való hozzáférést arra hivatkozva, hogy az igényelt adatokat az igénylő által meg nem ismerhető adatokkal együtt kezelik, miközben az utóbbiak felismerhetetlenné

tételének nem lett volna akadály.” (Rendelkező rész 2. pont) Az indokolásnak tehát ki kell terjednie arra, hogy pontosan milyen folyamatban lévő eljárásban meghozandó döntés megalapozását szolgálja a kiadni kívánt közérdekű adat, másrészt arra is, hogy a közérdekű adat kiadása mennyiben befolyásolja a szóban forgó döntés meghozatalát, vagyis, hogy az megghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkát [vö. 12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 226–227].

- [42] A döntés-előkészítő adatok nyilvánossága tehát korlátozható ugyan, de nem diszkrecionális jelleggel, hanem kizárólag a fenti szigorú követelmények figyelembevételével. Az Abh. megállapította, hogy „a közérdekű adatok nyilvánossága különösképp hangsúlyosan jelenik meg a nyilvánosságkorlátozásnak abban az esetében, amikor az az adatkezelő szerv mérlegelésének függvénye. E mérlegelésnek figyelembe kell vennie a fenti követelmények érvényesülését, s azt is, hogy e szempontokat adott esetben a bírósági eljárás során a bíróság felülvizsgálhatja. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülése érdekében nem tekinthető az Alaptörvénnyel összhangban állónak az olyan korlátozás, amely egy adatot vagy egy egész dokumentumot végérvényesen elvon a nyilvánosság elől, illetve amely egy dokumentumot annak tartalmától függetlenül, teljes egészében nyilvánosságkorlátozás alá helyez. A fentiek alapján tehát a dokumentum egésze – a tartalmától függetlenül – nem minősíthető döntést megalapozó adatnak.” (Indokolás [46])
- [43] A közérdekű adatok megismeréséhez való jog súlyos sérelmét eredményezi tehát, ha az adatkezelő a nyilvánosság korlátozásakor pusztán arra hivatkozik, hogy az adat döntést megalapozó adat, de ennek igazolását mellőzi; ezzel ugyanis kiüresíthetővé válik a közérdekű adatok nyilvánosságához való jog.
- [44] 4. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése alapján az információs szabadság érvényesülését sarkalatos törvény, jelenleg az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) biztosítja. Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező eljárás adatigénylés útján történő megindításakor az alapjog érvényesüléséhez szükséges alapvető törvényi szabályokat az Avtv. tartalmazta.
- [45] Az Avtv. 2. § 4. pontja szerint közérdekű adatnak minősült a közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől. Ennek megfelelően az Avtv. rendelkezései kötelezték a közfeladatot ellátó adatkezelő szervet, hogy biztosítsa a közérdekű adatok megismerését, szükség szerint a nem megismerhető adatok anonimizálásával. Az alapügyben az indítványozó 2010. március 23-án fordult dr. Páva Zsolthoz, Pécs Megyei Jogú Város polgármesteréhez a Jelentés kiadása érdekében. A Jelentés közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó adatként közérdekű adatnak tekintendő, melyet a Kúria döntése is megerősített.
- [46] Az Avtv. 19. § (1) és (3) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerv köteles biztosítani azt, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot bárki megismerhesse. Az Avtv. 19/A. § (1) bekezdése definiálja a döntés megalapozását szolgáló adat fogalmát, rendelkezik az adatkezelő szerv vezetőjének mérlegelést igénylő döntéséről, valamint rögzíti, hogy az a keletkezéstől számított tíz évig nem nyilvános. Emellett a 19/A. § (2) bekezdése a döntés meghozatalát követően rendezi az ilyen adatok megismerése iránti igényekről való döntésben mérlegelendő szempontokat. A mérlegelés során az Avtv. 19. § (1) bekezdésében szereplő „közvélemény pontos és gyors tájékoztatása” mellett a 19/A. § (2) bekezdésében említett, illetve a vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatban kifejtett, idézett szempontok is alkalmazandók. Eszerint a megismerésre vonatkozó igény akkor utasítható el, ha az a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen és külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot kezelő álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.
- [47] Az Avtv. irányadó rendelkezései értelmében tehát döntés megalapozását szolgáló adat csak az adott szerv (feladat- és hatáskörébe tartozó) döntése meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített adat lehetett. Az Avtv. 19/A. §-ának egészéből azonban nem következik kényszerítően az abban definiált döntés-előkészítő adat nyilvánosságtól való elzárása; épp ellenkezőleg, a 19. §-t és a 19/A. §-t együtt olvasva a tíz éves időtartamon belül a közfeladatot ellátó szerv vezetőjének mérlegelését igényli, hogy a konkrét esetben a közérdekű adat megismeréséhez és az információs szabadsághoz, vagy a döntés hatékony végrehajtásához, valamint az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkához fűződik-e nagyobb érdek.
- [48] A Kúria támadott ítélete mindezek alapján azt állapította meg, hogy a kiadni kért Jelentés bár közérdekű adat, de az annak alapján megindult reprivatizációs eljárás és azzal összefüggő egyéb eljárások folyamatban léte miatt mégis döntés megalapozását szolgáló adatnak tekintendő, vagyis nem nyilvános.

- [49] A Kúria ítélete a nyilvánosság-korlátozás fenntartását a jövőben meghozandó döntések szükségességén túl a döntés-előkészítő adatokkal kapcsolatos felülvizsgálat korlátolt lehetőségei miatt tartotta indokoltnak. E körben a Kúria ítéletében kimondta, hogy „[a]z adott esetben azonban a reprivatizációs eljárásban a döntési folyamatot lezáró és a felek közötti jogviszonyrendszert felszámoló (végső) döntés meghozatalának hiányában az Avtv. 19/A. § (2) bekezdésének alkalmazására, az adatmegismerési igény elutasítása indokoltságának vizsgálatára nem kerülhet sor. Az Avtv. 19/A. § (2) bekezdésének rendelkezéséből azonban az is következik, hogy a döntés meghozatalát megelőzően, az Avtv. 19/A. § (1) bekezdése alapján az adatot kezelő szerv vezetője által az adatmegismerési igény megtagadásáról hozott döntés indokoltságát és a szükségesség-arányosság követelményének érvényesülését – a jogszabályban meghatározott tartalmi feltételek hiányában – a bíróság nem vizsgálhatja felül. A döntés meghozatalát megelőzően az adatot kezelő szerv vezetőjének diszkrecionális jogkörébe tartozik az ún. automatikus nyilvánosságkorlátozás alá eső, döntés megalapozását szolgáló adat kiadásáról a döntés annak mérlegelésével, hogy az adatkiadási igénnyel érintett közérdekű adat tekintetében a nyilvánosság kizárása az Avtv. 19. § (1) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével indokolt-e.” A Kúria támadott ítéletében tehát arra tekintettel, hogy a „végső” döntés még nem született meg, nem tekinti alkalmazandónak a közérdekű adatok nyilvánosságához való alapjog korlátozására irányadó tesztet, és ezzel egyidejűleg a Jelentés kiadását az adatkezelő diszkrecionális jogkörébe utalja, amelyet a bíróság – tartalmi szempontok hiányában – nem vizsgálhat felül.
- [50] 5. Az indítványozó több szempontból is támadta a Kúria ítéletét. Az alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének és XXVIII. cikkének sérelmét kérte megállapítani, mert álláspontja szerint a Kúria döntése ténybeli alapon és jogi alapon is téves. A Kúria ítéletét előbbi szempontból azért kifogásolta, mert a szóban forgó döntési folyamat még nem zárult le, valamint az utóbbi szempontból, mert ez alapján a bíróság tévesen minősítette a Jelentést döntés-megalapozó adatnak. Az indítványozó arra az esetre, ha az Alkotmánybíróság nem vizsgálná felül a fenti szempontok alapján a Kúria ítéletét, a közérdekű adatok nyilvánosságához való jog korlátozására irányadó tartalmi szempontok hiánya miatt kérte megállapítani az alaptörvény-ellenességet. Végül ugyanezen okok miatt kérte megállapítani az Egyezmény 10. cikkébe való ütközést is.
- [51] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz eljárás keretében az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre ténybeli alapon felülvizsgálni a bíróságok ítéleteit. Ezen kívül az Alkotmánybíróság e hatáskörében nem kerülhet a rendes bírósági szervezetrendszer fölé, vagyis nem járhat el hagyományos jogorvoslati fórumként. Ezzel párhuzamosan a rendes bírósági szervezetrendszer élén álló Kúria sem veheti át az alkotmánybíráskodás feladatát.
- [52] Az Alkotmánybíróság a fentiek fényében jelen ügyben is kizárólag alkotmányossági szempontból folytatta le a Kúria támadott ítéletében foglaltak felülvizsgálatát. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság döntése nem terjedt ki sem a támadott ítéletben foglalt tények bizonyítására (vagyis, hogy a hivatkozott döntéshozatali eljárás valóban folyamatban van-e), sem a támadott ítéletben meghozott döntés konkrét felülvizsgálatára (vagyis, hogy a kért Jelentés vagy annak részei döntés-előkészítő adatok-e vagy sem; illetve, hogy az adatkezelő köteles-e azt kiadni vagy sem). Az Alkotmánybíróság jelen határozatából tehát nem következik kényszerítő jelleggel a Jelentésben foglalt adatok döntés-előkészítő adatként való minősítése, sem pedig a Jelentés kiadásának kötelezettsége; az Alkotmánybíróság határozata kizárólag az Alaptörvénnyel összhangban álló döntési szempontokat fektetheti le. „A támadott ítéletek felülvizsgálatakor az Alkotmánybíróság a nyilvánosság-korlátozással szemben fennálló alkotmányossági szempontok érvényesítését követeli meg az Alaptörvény által megállapított mérce alapján. Az Abtv. 27. §-ában foglalt panaszok természetéhez igazodva a konkrét ügy érdemét érintő alkotmányossági vetületű kérdésekről az Alkotmánybíróság dönt, de ennek a konkrét ügyre vonatkozó konzekvenciáit már az eljáró bíróságnak kell levonnia. A panaszos számára ilyenformán biztosítható hatékony jogorvoslat a bírósági döntésekben megjelenő jogsérelmekkel szemben.” (Abh., Indokolás [53])
- [53] A Kúria ítéletében formai szempontból igazolta a döntés-előkészítő adatként való minősítést, amikor az adatkezelő erre való hivatkozását a becsatolt iratok alapján megállapította és elfogadta. Nem került sor azonban az adatszolgáltatás-megtagadás tartalmi indokoltságának vizsgálatára azon az alapon, hogy a végső döntést megelőzően tartalmi szempontok híján az adatkezelő diszkrecionális döntési jogkörébe tartozik a döntés-előkészítő adatként történő minősítés és így a nyilvánosság korlátozása.
- [54] Az Alkotmánybíróság idézett határozatai éppen annak érdekében rendelkeztek a döntés-előkészítésre történő hivatkozás garanciáiról, hogy az ne váljon egy olyan, pusztán formális, bármikor felhívható korlátozási alappá, amely a nyilvánosságkorlátozást automatikusan igazolttá teheti. Ezért a korlátozási alapként hivatko-

zott döntés-előkészítő jelleg esetén a döntés meghozatalát megelőzően is vizsgálendő, hogy az adatkezelő alkotmányosan igazolható indokok alapján és csak a feltétlenül szükséges mértékben tagadta-e meg a közérdekű adatszolgáltatást. E körben minden esetben tartalmi vizsgálati szempontot képez, hogy a közérdekű adat kiadása mennyiben befolyásolja a szóban forgó döntés meghozatalát, vagyis, hogy az megghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkát. A Kúria ítéletében azonban ennek vizsgálatát az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen kizártnak tartotta, amely e vonatkozásban a közérdekű adatok nyilvánosságához való alapjog sérelmét eredményezte.

- [55] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a Kúria támadott ítéletében alaptörvény-ellenesen korlátozta az indítványozó közérdekű adatok megismeréséhez való jogát. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítéletét megsemmisítette.
- [56] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (3) bekezdése értelmében a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. Ezen az alapon az Alkotmánybíróság a rendelkező részben összefoglalóan rögzítette azokat az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdéséből és I. cikk (3) bekezdéséből származó alkotmányos követelményeket, amelyet a jogalkalmazás során az eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie.
- [57] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria támadott ítéletét megsemmisítette, annak az indítványozó által felhívott további alaptörvényi rendelkezések szerinti vizsgálatát mellőzte.
- [58] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2014. február 11.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [59] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével és annak indokolásával.
- [60] 1. A határozat rendelkező részének 1. pontjával, a Kúria Pfv.IV.21.705/2011/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenesség minősítésével és megsemmisítésével összefüggésben álláspontom a következő:
- [61] 1.1. A jelen ügyben jogilag vitathatónak tartom kizárólag a korábbi Alkotmány 61. § (1) bekezdése és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése közötti szövegszerű egyezésre alapítottan fenntartani a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat által kimunkált elvi tételeket. Ennek elsősorban az az oka, hogy a közérdekű adatnyilvánosság az új alkotmányos helyzetben már nem a véleménynyilvánítás és a szólásszabadság részeként, hanem a személyi adatvédelemmel együttesen szerepel a szabályozásban, továbbá az, hogy a védendő jog tartalmában is tör-

téntek változások. Mindez a konkrét esetben azáltal válik hangsúlyossá, hogy a határozat indokolása jórészt az 1990-es évek első feléből származó AB határozatokra kívánja alapítani a jelen ügyben a döntés-előkészítő jellegű közérdekű adatoknak a döntés meghozatala előtti kiadása megtagadásának alaptörvény-ellenességét. Így tesz a határozat Indokolása a [35] bekezdésben, amikor megállapítja: „a korábbi gyakorlat alapján levezethető, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadásán, önmagukban alapjogsértők.”

- [62] 1.2. A korábbi gyakorlatra történő jogilag vitatható hivatkozásokon túlmenően az itt említett jogelvi jellegű megállapításnak a jelen ügyre való alkalmazása – álláspontom szerint – téves és megalapozatlan.
- [63] A közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban Avtv.) 19/A. § (1) bekezdése első mondata főszabályként mondja ki, hogy „A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szerv [megjegyzés: állami vagy helyi önkormányzati, valamint egyéb közfeladatot ellátó szerv] feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános.” Ez a rendelkezés tehát törvényi főszabályként biztosítja az adatkezelő szerv számára az adatkiadás automatikus megakadályozását valamennyi, a döntés megalapozását szolgáló adat tekintetében azokban az esetekben, amikor a döntés még nem született meg.
- [64] A főszabályhoz képest ad lehetőséget a 19/A. § (1) bekezdésének második mondata arra, hogy – a 19. § (1) bekezdésében foglaltakat mérlegelve – egyes (így különösen a költségvetésre, vagyonkezelésre, közpénzek felhasználására, különleges vagy kizárólagos biztosítására vonatkozó) adatok kiadását engedélyezze. A mérlegelés lehetősége tehát kizárólag ebben – a nyilvánosság előli elzárást jelentő döntéséhez képest – második fázisban jelenik meg az adatkezelő szerv vezetőjének számára.
- [65] Jogilag nem helytálló tehát a Kúria ítéletének megsemmisítését oly módon megalapozni, ahogy azt az Indokolás [36]–[43] bekezdése teszi, melynek érvelése szerint az Avtv. 19/A. § (1) bekezdésének nincs „kényszerítő jellege” a döntés-előkészítő adat nyilvánosságtól való elzárására. Ezzel szemben egyetérték a Kúria a határozat által megsemmisített ítéletének azon lényegi megállapításával, amely szerint: „jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperesek a közérdekű adat kiadását jogszerűen tagadták meg, így a kereset alaptalan.”
- [66] 2. A határozat rendelkező részének 2. pontjával kapcsolatos ellenvéleményem megegyezik a *Dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleménye 2. pontjában foglalt állásponttal, ezért csatlakozom ahhoz.

Budapest, 2014. február 11.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

- [67] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [68] Nem támogatom a többségi határozat rendelkező részének pontjait és az ezt alátámasztó indokolás egyes érveit sem.
- [69] Már az érvelési munka megkönnyítését az erre szokásos úton – a régi Abh.-k érvei átvehetőségének deklarálását a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatra hivatkozva – sem tartom lehetségesnek a közérdekű adatnyilvánosság terén, mert a korábbi Alkotmányhoz képest az Alaptörvényben az egész problémakör kezelése új kontextusba került.
- [70] A régi Alkotmányban a közérdekű adatnyilvánosság a véleménynyilvánítás és a szólásszabadság részeként lett szabályozva a 61. § (1) bekezdésben, míg az Alaptörvényben szakított ezzel az alkotmányozó, és a magánszféra védelmét szolgáló jogok mellé illesztette ezt be a VI. cikk (2) bekezdésében. Ezzel mintegy kivételként jön

be ez a jog a magánintimitás jogainak világába, elválasztva a demokrácia alapját jelentő vélemény- és szólás-szabadság problémaköreitől. Mivel tartalmilag nyilvánvalóan továbbra is van kapcsolat a közérdekű adatok terjeszthetősége és a politikai demokrácia működése között, ezért az Alkotmánybíróságnak szorgoskodnia kell azon, hogy az új szabályozási helyzetben is megtalálja a megfelelő érveket, de azt nem teheti meg, hogy egy fikcióval élve azt mondja, hogy semmi nem változott. Már csak azért is változott – és ez a második lényeges változás az Alaptörvényben –, mert ez létrehozott egy önálló főhatóságot (alaptörvényi szinten rögzítve és így alaptörvényi rangot adva a szervnek), mely a személyi adatok védelmét és a közérdekű adatokhoz való hozzájutás jogának érvényesülését független főhatóságként ellenőrzi, és ehhez a szervhez lehet fordulni annak, aki a közérdekű adatokhoz való hozzájutásban korlátozva érzi magát.

- [71] Az Alkotmánybíróságnak valahogy reagálnia kell az új helyzetre, és nem teheti meg, hogy az elmúlt két év gyakorlatát folytatva egyszerűen negligálja az ilyen eljárásaiban az adatvédelmi főhatóságot. E főhatóságnak az Alkotmánybíróság előtt folyó adatvédelmi eljárásainkba való intézményes bevonásához látni kell, hogy a rá vonatkozó törvényi szabályok szerint ez a szerv csak akkor járhat el, ha a sérelmet szenvedett még nem fordult bírósághoz, illetve nincs az ügyben jogerős bírósági döntés (lásd a 2011. évi CXII. törvény 53. § (3) bekezdését). Mivel ennek az adatvédelemre specializálódott főhatóságnak a vonatkozó alkotmányjogi panaszok eljárásainak előszakaszaiba való bevonása elengedhetetlen a hatékony jogvédelemhez, az Alkotmánybíróságnak értelmeznie kell az Alaptörvényt arra nézve, hogy miképpen illeszti be eljárása elé az adatvédelmi főhatóság eljárását, lévén, hogy az alkotmányjogi panaszra csak a bírósági út kimerítése után kerülhet sor. Ezekből a rendelkezésekből kényszerűen következik, hogy az Alaptörvényt értelmezve azt kellene kimondani határozatunkban, hogy csak akkor fogadunk el adatvédelmet illetően alkotmányjogi panaszt, ha a bírói úthoz fordulás előtt az indítványozó az adatvédelmi főhatósághoz fordult, és ennek válaszát – a bírói út kimerítése után – mellékeli az alkotmányjogi panasz beadásakor. Ennek deklarálásával az alkotmányjogi panasz eljárása előtt lezajló rendes bírósági úton is érdemibb lehet a bíróságok – köztük a Kúria – vizsgálata, mert az adatvédelmi főhatóság specializálódott apparátusa alkalmasabb a szükséges információk összegyűjtésére, mint a rendes bíróságok vagy az alkotmánybírák, és akkor a főhatóság által már összegyűjtött információk bázisán tudnak, tudunk dönteni. Természetesen a főhatóság álláspontjához nincsenek kötve sem a rendes bíróságok, sem az alkotmánybírák, ám ezzel az előzetes bevonással racionálisabbá válhatnak az adatvédelemre vonatkozó bírósági és alkotmánybíró-sági eljárások is.
- [72] E kérdéskörnek a teljes negligálása miatt nem tudom elfogadni a többségi határozatnak a Kúria határozatát megsemmisítő rendelkezését, és annak előírását, hogy a jövőben a bíróságok kötelesek megvizsgálni a közérdekű adatok kiadásának megtagadását tartalmi szempontból is. Az adatvédelmi főhatóság bevonása nélkül ez bizonyos fokig lehetetlen feladatra kötelezés előírását jelenti, a rendes bíróságok pedig nem tehetik meg, hogy ők írják elő kötelezően az előzetes bevonást eljárásuk megindítása előtt. Az Alaptörvényt értelmezve ezt csak az Alkotmánybíróság teheti meg, és mostani határozatunkban ezt kellett volna megtennünk.

Budapest, 2014. február 11.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

[73] A határozattal nem értek egyet.

[74] 1. Álláspontom szerint az 1. pontban megsemmisített ítélet nem alaptörvény-ellenes.

[75] A perben eljáró bíróságok a hatályos jogszabályoknak megfelelően folytatták le az eljárást. A felek előadásai és a beszerzett bizonyítékok alapján megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés helytálló, a felperesi kereset elutasítása nem volt jogszabálysértő, ennek következtében a jogerős ítélet hatályának fenntartásával a Kúria döntése sem sértette az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében rögzített, a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjogot. Ezért az indítványt az Alkotmánybíróságnak el kellett volna utasítania.

- [76] 2. Nem értek egyet az alkotmányos követelmény előírásával sem.
- [77] Az alkotmányos követelmények megállapításánál az Alkotmánybíróság többségi határozata nem vette figyelembe, hogy 2012. január 1-jén hatályba lépett az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.), mely az eljáró bíróságok számára előírta, hogy ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében a törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél [Infotv. 30. § (5) bekezdés]. A megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait az adatkezelőnek kell bizonyítania [Infotv. 31. § (2) bekezdés].
- [78] Az Infotv. 27. § (5) bekezdése szerint a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését – az adat megismeréséhez és a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdek súlyának mérlegelésével – az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti. Ebből megállapítható, hogy a törvény kifejezetten előírja a közérdek súlyának mérlegelését, melynek megalapozottságát a bíróság – tekintet nélkül arra, hogy a közfeladatot ellátó szerv, vagy személy már döntést hozott-e az ügyben – megvizsgálja és dönt arról, hogy fennáll-e olyan súlyú közérdek, mely a megtagadás alapjául szolgálhat.
- [79] Ezen jogszabályi előírások alapján – nem pedig alkotmányossági követelmények miatt – kell az eljáró bíróságoknak ebben a kérdésben – a döntéshozatali eljárás lezárására tekintet nélkül – állást foglalniuk.

Budapest, 2014. február 11.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

[80] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

[81] A különvélemény 1. pontjához csatlakozom:

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2988/2012.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2014. évi 21. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3025/2014. (II. 17.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése bírói kezdeményezés tárgyában – *Dr. Pokol Béla* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *Dr. Balogh Elemér*, *Dr. Bragyova András*, *Dr. Kiss László*, *Dr. Lévay Miklós* különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény 15. § (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a 2.Bk.373/2009. számú folyamatban lévő ügyben alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezést – az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény 15. § (3) bekezdésének Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag a szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kiadott európai elfogatóparancsok végrehajtásával összefüggésben vizsgálva – elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény 8. § (1) bekezdése, 11. § (1) bekezdés c) pontja, 12. § (1) bekezdése, valamint 13. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszéken 2.Bk.373/2009. számon az Antwerpeni Bíróság 2009. március 6. napján kiadott európai elfogatóparancsa alapján, Magyarországon elfogott személy átadását célzó büntetőeljárás volt folyamatban. Az európai elfogatóparancsot az Antwerpeni Bíróság 2008. október 15. napján kelt ítéletében, a belga Btk. szerinti bűnszervezetben részvétel, adóelvonás, pénzmosás és más bűncselekmények miatt kiszabott három évi szabadságvesztés végrehajtása céljából adták ki, mivel az elítélt a szabadságvesztés büntetésének letöltését önként nem kezdte meg, hanem Magyarországra távozott. Az elítéltet 2009. április 2. napján elfogták és őrizetbe vették, majd 2009. április 3. napján a Fővárosi Törvényszék elé állították. A Fővárosi Törvényszék a 2009. április 3. napján tartott tárgyaláson a 2.Bk.373/2009/18. számú végzésével az európai elfogatóparancs végrehajtása és átadás tárgyában folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette, és kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását, kérve az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: régi Eubetv.) 15. § (3) bekezdésének megsemmisítését. A rendelkezés szerint „[a]z átadási és ideiglenes átadási letartóztatás helyett más személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés nem alkalmazható, illetve óvadék ellenében a keresett személy ideiglenes átadási letartóztatása, illetőleg átadási letartóztatása nem szüntethető meg.”
- [2] Az indítványozó bíró 2012. március 29-én az Alkotmánybíróság III/1177/2012. számú végzése alapján kiegészített indítványában kifejtette, hogy azzal, hogy a jogalkotó az Európai Unió Tanácsának az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásról szóló 2002/584/IB. (2002. június 13.) kerethatározata implementálásakor kötelezővé tette az átadási, illetve az ideiglenes átadási letartóztatás elrendelését, kizárta

más, a hazai jogban ismert, letartóztatást helyettesítő személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés alkalmazását, valamint az óvadék ellenében történő szabadlábra helyezés lehetőségét. Álláspontja szerint ez a szabály nem következik a kerethatározat rendelkezéseiből, sőt a kerethatározat 12. cikke éppen arról szól, hogy a végrehajtó állam belső jogának megfelelően lehetőség van a terhelt ideiglenes szabadon bocsátására, amennyiben a tagállam illetékes hatósága minden szükséges intézkedést megtesz a terhelt szökésének megakadályozása érdekében.

- [3] Az indítványozó bíró szerint az ideiglenes átadási letartóztatás és az átadási letartóztatás kötelező alkalmazása nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített garanciális szabálynak, mivel a személyi szabadság (Alaptörvény IV. cikk) vonatkozásában nem valósul meg a törvényi korlátozás szükségessége és arányossága. Hivatkozik továbbá az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésének sérelmére is, mivel az átadási, illetve az ideiglenes átadási letartóztatás kötelező elrendelése a vonatkozó nemzetközi egyezmények és dokumentumok letartóztatással kapcsolatban megfogalmazott kívánalmaival is ellentétes. Mind a nemzetközi, mind a hazai joggyakorlatban következetesen érvényesített elv ugyanis, hogy önmagában a büntetőeljárás alapjául szolgáló bűncselekmény tárgyi súlya nem képezheti kényszerintézkedés elrendelésének alapját. Ezt tovább fokozza azonban, hogy az elfogatóparancs kibocsátására nem pusztán a legsúlyosabb bűncselekmények esetén kerülhet sor.
- [4] Ez ahhoz vezet, hogy a törvény előtti egyenlőség elve is sérül. Az indítványozó bíró – a konkrét eljárással összefüggésben – hivatkozik arra az ellentmondásra, hogy a bíróság a hazai büntetőeljárásban azonos szempontok alapján elegendőnek tartotta a legenyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés, a lakhelyelhagyási tilalom elrendelését, a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében azonban a régi Eubetv. kifogásolt rendelkezése okán ez szóba sem kerülhetett. Véleménye szerint a szoros eljárási határidő sem indokolja a letartóztatás helyettesítő intézményei alkalmazhatóságának kizárását a nemzetközi bűnügyi együttműködés területén.
- [5] Az indítványozó bíró 2012. december 13-án kelt újabb kiegészítésében hivatkozott arra, hogy a régi Eubetv. 2013. január 1-jével hatályát veszti, és helyébe lép az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló új, 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: Eubetv.). Az Eubetv. ugyancsak a 15. § (3) bekezdésben változatlanul előírja az átadási, illetve az ideiglenes átadási letartóztatás, valamint a korábbi szabályozáshoz képest új elemként az ideiglenes végrehajtási letartóztatás kötelező elrendelését. Az indítványozó bíró álláspontja szerint az új törvény nem változtat az alaptörvény-ellenes helyzeten, ezért indítványát az Eubetv. 15. § (3) bekezdése vonatkozásában változatlanul fenntartotta, valamint kiterjesztette az Eubetv. kapcsolódó további, az ideiglenes végrehajtási letartóztatás, az ideiglenes átadási letartóztatás, valamint az átadási letartóztatás elrendeléséről szóló 8. § (1) bekezdésére, a 11. § (1) bekezdés c) pontjára, a 12. § (1) bekezdésére, valamint a 13. § (4) bekezdésére is.

II.

[6] Az indítványozó által felhívott, illetve az Alkotmánybíróság által figyelembe vett jogszabályi rendelkezések:

[7] 1. Az Alaptörvény rendelkezései:

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„T) cikk (3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

(3) A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a lehető legrövidebb időn belül szabadon kell bocsátani, vagy bíróság elé kell állítani. A bíróság köteles az elé állított személyt meghallgatni és írásbeli indokolással ellátott határozatban szabadlábba helyezéséről vagy letartóztatásáról haladéktalanul dönten.

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő.”

[8] 2. Nemzetközi szerződések rendelkezései:

[9] 2.1. Az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (a továbbiakban: Egyezségokmány) rendelkezései:

„9. Cikk

1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Senkit sem lehet önkényesen őrizetbe venni vagy letartóztatni. Senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

[...]

3. Azt, akit bűncselekmény vádjával vettek őrizetbe, vagy tartóztattak le, a legrövidebb időn belül bíró, vagy a törvény értelmében bírói hatáskört gyakorló más hatósági személy elé kell állítani; az ilyen személynek joga van arra, hogy ügyében ésszerű határidőn belül tárgyalást tartsanak, vagy szabadlábba helyezték őt. Az általános szabály ne legyen az, hogy az ítélethozatalra váró személyt őrizetben kell tartani, azonban a szabadlábba helyezést függővé lehet tenni olyan biztosítékoktól, amelyek szavatolják, hogy az érintett személy a tárgyaláson, a bírósági eljárás bármely más szakában, illetőleg adott esetben az ítélet végrehajtása céljából megjelenik.”

[10] 2.2. Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) rendelkezései:

„5. Cikk – Szabadsághoz és biztonsághoz való jog

1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:

[...];

c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;

[...];

f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.

[...]

3. E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró, vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábba helyezték. A szabadlábba helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.”

[11] 3. Az Eubetv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„8. § (1) Ha az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, és a keresett személy olyan magyar állampolgár, aki Magyarország területén lakóhellyel rendelkezik, a Fővárosi Törvényszék az európai elfogatóparancs végrehajtását megtagadja, és –

ha az előzetes adatok alapján nem áll fenn a végrehajtás átvételének egyetlen megtagadási oka sem – elrendeli a keresett személy ideiglenes végrehajtási letartóztatását, és az erről szóló határozatát haladéktalanul megküldi az igazságügyért felelős miniszternek (a továbbiakban: miniszter). A miniszter kezdeményezi a tagállamnál az elítélt szabadságvesztés büntetése vagy szabadságelvonással járó intézkedése végrehajtásának átvételét.”

„11. § (1) A Fővárosi Törvényszék tárgyalást tart, amelyen

c) ha a keresett személy nem kíván élni az egyszerűsített átadási eljárás lehetőségével, és a bíróság megállapítja, hogy nem áll fenn az 5. §-ban, a 6. §-ban, illetve a 8. § (1) bekezdésében említett megtagadási okok valamelyike, elrendeli a keresett személy ideiglenes átadási letartóztatását, és az erről szóló határozatot haladéktalanul megküldi a miniszternek.”

„12. § (1) A Fővárosi Törvényszék elrendeli a keresett személy átadási letartóztatását és átadását (egyszerűsített átadás), ha

a) az európai elfogatóparancs végrehajtásának és az átadásnak a feltételei fennállnak, és

b) a keresett személy – a megfelelő figyelmeztetést követően – az átadásába beleegyezik, ebben az esetben a figyelmeztetést és a beleegyezést, valamint adott esetben a 30. §-ban említett specialitás szabálya alkalmazásának jogáról való kifejezett lemondást jegyzőkönyvben rögzíti.”

„13. § (4) Ha az európai elfogatóparancs végrehajtásának és az átadásnak a feltételei fennállnak, a Fővárosi Törvényszék elrendeli a keresett személy átadási letartóztatását és átadását. A tárgyaláson hozott határozattal szembeni fellebbezésről az ügyésznek, a keresett személynek és védőjének a határozat kihirdetését követően nyomban nyilatkoznia kell.”

„15. § (3) Az átadási, az ideiglenes átadási, vagy az ideiglenes végrehajtási letartóztatás helyett más személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés nem alkalmazható, illetve óvadék ellenében a keresett személy átadási, ideiglenes átadási vagy ideiglenes végrehajtási letartóztatása nem szüntethető meg.”

III.

- [12] Az Alkotmánybíróság először áttekintette az Európai Unió Tanácsa által elfogadott, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásról szóló 2002/584/IB. kerethatározatnak (kihirdetve: Hivatalos Lap L 190, 2002. júl. 18., 0001-0020. o., a továbbiakban: Kerethatározat), illetve a magyar jogban az átültető jogszabálynak a vizsgált kérdéssel kapcsolatos fontosabb rendelkezéseit.
- [13] 1. Az Európai Unión belüli általános kiadatási szabályokat korábban az 1957. december 13-án Párizsban elfogadott Európa tanácsi Európai kiadatási egyezmény, és ennek két Kiegészítő Jegyzőkönyve (Magyarországon az 1994. évi XVIII. törvény hirdette ki), valamint a terrorizmus visszaszorításának tárgyában 1977. január 27-én Strasbourgban létrejött konvenció (Magyarországon az 1997. évi XCIII. törvény hirdette ki), az 1990-ben kelt Schengen (II) Egyezmény, az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Unió tagállamai közötti egyszerűsített kiadatási eljárásról szóló egyezmény (kihirdetve: Hivatalos Lap C 78, 1995. márc. 30., 0002-0010. o.), valamint az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Unió tagállamai közötti kiadatásról szóló Egyezmény (kihirdetve: Hivatalos Lap C 313, 1996. okt. 23., 0012-0023. o.) szabályozta. Ezen uniós egyezmények szerepét vette át 2004. január 1-jétől az európai elfogatóparancs. Az európai elfogatóparancs alap gondolata az, hogy ha valamely uniós tagállam igazságügyi hatósága az általa kibocsátott jogi aktus alapján valamely büntetőeljárás alatt álló, vagy már elítélt személy átadását kéri, e határozatát az Európai Unió egész területén végrehajtsák, és a személyt a lehető legrövidebb időn belül részére átadják.
- [14] A Kerethatározat (1) és (5) preambulum bekezdései szerint az európai elfogatóparancs célja a jogerős elítélésüket követően az igazságszolgáltatás elől menekülő, illetve bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek vonatkozásában a tagállamok közötti kiadatás eltörlése és annak az igazságügyi hatóságok közötti átadás rendszerével való felváltása volt. A Kerethatározat (6) és (10) preambulum bekezdései is hangsúlyozzák, hogy az európai elfogatóparancs a kölcsönös elismerés elvének első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén, amely a tagállamok közötti nagyfokú bizalomra épül. Az európai elfogatóparancs intézménye tehát egyik fontos

eleme az Európai Unióban megvalósuló bűnügyi együttműködésnek, amely alapvetően két pilléren nyugszik. A bűnügyi együttműködés egyfelől a büntetőügyekben hozott ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, másfelől a tagállamok jogszabályainak fokozatos közelítését foglalja magában. [Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 82. cikk (1) bekezdés]

- [15] A Kerethatározat 1. cikke értelmében az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja. A 2. cikk meghatározza az európai elfogatóparancs alkalmazhatóságának feltételeit, annak kibocsátására olyan cselekmények esetén van lehetőség, amelyeknél a kibocsátó tagállam joga szerint a büntetési tétel felső határa legalább tizenkét havi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés, illetve ha a szabadságvesztést kiszabó ítéletet vagy a szabadságelvonással járó intézkedést már meghozták, ennek időtartama legalább négy hónap.
- [16] Az európai elfogatóparancs alapján a terhelt személyi szabadságát korlátozzák, azonban a Kerethatározat több garanciális szabályt tartalmaz a fogvatartott személy védelme érdekében. A 11. cikk szerint az európai elfogatóparancs alapján elfogott személyt a végrehajtó igazságügyi hatóság tájékoztatja az európai elfogatóparancsról, annak tartalmáról, arról, hogy beleegyezhet az átadásba, valamint a védő és tolmács igénybeviteléhez való jogáról. A Kerethatározat 12. cikke tartalmaz rendelkezéseket az európai elfogatóparancs alapján elfogott személy fogvatartására vonatkozóan. E rendelkezés szerint, „[h]a egy személyt európai elfogatóparancs alapján fognak el, a végrehajtó igazságügyi hatóság dönt arról, hogy a keresett személyt a végrehajtó tagállam jogával összhangban továbbra is fogva tartják-e. A végrehajtó tagállam belső jogának megfelelően a személyt ideiglenesen bármikor szabadon lehet bocsátani, feltéve hogy ezen tagállam illetékes hatósága minden szükségesnek ítélt intézkedést megtesz a keresett személy szökésének megakadályozása érdekében.”
- [17] Megállapítható tehát, hogy a Kerethatározat a rendelkezéseit a nemzeti jogrendszerükbe átültető tagállamokra bízta a döntést arra vonatkozóan, hogy az átadási eljárást lezáró döntésig (a nemzeti jogukkal összhangban) fogvatartják-e a keresett személyt, vagy esetleg szabadon bocsátják.
- [18] 2. A Kerethatározat rendelkezéseit a magyar jogba az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi CXXX. törvény ültette át. Ezt a törvényt 2013. január 1-jével felváltotta az Eubetv. Az európai elfogatóparancs sikeres végrehajtása érdekében a törvény kötelezővé teszi az érintett személy őrizetbe vételét, majd azt követő letartóztatását. Az Eubetv. három eltérő letartóztatást különböztet meg, az átadási, az ideiglenes átadási és az ideiglenes végrehajtási letartóztatást.
- [19] Az elfogatóparancs alapján a Magyarország területén elfogott személyt őrizetbe kell venni, amely maximum hetvenkét óráig tarthat (Eubetv. 10. §). A Fővárosi Törvényszék tárgyalást tart az ügyben, ahol a keresett személlyel ismertetni kell az elfogatóparancs tartalmát, tájékoztatni kell az egyszerűsített átadás lehetőségéről, valamint – amennyiben nem áll fenn az európai elfogatóparancs megtagadására okot adó körülmény – döntenie kell a fogvatartásról. A bíróság elrendeli az érintett személy átadási letartóztatását, ha az elfogatóparancs végrehajtásának és az átadásnak fennállnak a feltételei (Eubetv. 11. és 13. §). Amennyiben az érintett személy nem egyezik bele az átadásba, és a bíróság megállapítja, hogy nem áll fenn az európai elfogatóparancs megtagadási okainak egyike sem, a Fővárosi Törvényszék elrendeli az érintett személy ideiglenes átadási letartóztatását (Eubetv. 12. §). Ha a bíróság az európai elfogatóparancs megérkezését követően tartott ismételt tárgyaláson az állapítja meg, hogy fennállnak a végrehajtás és az átadás feltételei, elrendeli az átadási letartóztatást.
- [20] Ideiglenes végrehajtási letartóztatás elrendelésére akkor kerül sor, ha az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, és a keresett személy olyan magyar állampolgár, akinek Magyarország területén van lakóhelye. Ebben az esetben a Fővárosi Törvényszék megtagadja az európai elfogatóparancs végrehajtását és értesíti az igazságügyért felelős minisztert, aki kezdeményezi az érintett személy szabadságvesztés-büntetése vagy szabadságelvonással járó intézkedése végrehajtásának átvételét (Eubetv. 8. §).
- [21] Mindhárom letartóztatás személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés, amelyek tartamáról az Eubetv. rendelkezik (lásd Indokolás [71]–[76]).
- [22] Az Eubetv. 2. §-a a tagállamokkal folytatott eljárásokban háttérjogszabályként – a törvényben foglalt eltérésekkel – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt (a továbbiakban: Be.) rendeli alkalmazni. A Be. szerint a büntetőeljárás során (annak jogerős befejezéséig) alkalmazható személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés.

kedések az előzetes letartóztatás, a lakhelyelhagyási tilalom, a házi őrizet, illetve a személyi szabadságot nem korlátozó óvadék.

- [23] A Be. a szabadságvesztés büntetés elítelt általi önkéntes letöltésének elmaradása esetére elfogatóparancs kibocsátását írja elő, az elfogatóparancs végrehajtásának szabályait külön jogszabályok tartalmazzák (lásd Indokolás [42]–[48]).
- [24] Az Eubetv. letartóztatással kapcsolatos rendelkezései értelmében a Fővárosi Törvényszék elrendeli a keresett személy átadási, ideiglenes átadási, ideiglenes végrehajtási letartóztatását. Az Eubetv. 15. § (3) bekezdése azzal, hogy kategorikusan megtiltja más személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés, valamint az óvadék alkalmazását, kötelezővé teszi az elfogatóparancs alapján őrizetbe vett személy szabadságelvonását. Az Eubetv. ezen rendelkezésének indokolása szerint a jogalkotó azért kívánta kötelezővé tenni a letartóztatást, mert az európai elfogatóparancs kibocsátására és az annak alapján lefolytatásra kerülő eljárásra általában súlyos bűncselekmények miatt kerül sor. A jogalkotó álláspontja szerint a letartóztatás elrendelésével biztosítható, – az eljárások rövid határidejére is tekintettel – hogy az érintett személy ne vonja ki magát az eljárás alól, és ezzel lehetővé válik az európai elfogatóparancs időben történő végrehajtása.

IV.

- [25] Az indítvány nem megalapozott.
- [26] 1. Az indítványozó bíró az Eubetv. 8. § (1) bekezdése, 11. § (1) bekezdés c) pontja 12. § (1) bekezdése, 13. § (4) bekezdése, valamint 15. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte. A bíró akkor kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, ha azt a folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során alkalmazni kell.
- [27] Az indítványozó bíró a régi Eubetv.-vel összefüggésben a 15. § (3) bekezdés és a 11. § (1) bekezdés c) pontja, mint a konkrét ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Későbbi indítvány kiegészítéseiben az Eubetv. megváltozott szabályai tekintetében hivatkozott a korábbi szabályokat változatlanul tartalmazó új 15. § (3) bekezdés és a 11. § (1) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességére, valamint kiterjesztette az indítványát az átadási, az ideiglenes átadási és az ideiglenes végrehajtási letartóztatásra vonatkozó további szabályokra, a 8. § (1) bekezdésére, a 12. § (1) bekezdésére, valamint a 13. § (4) bekezdésére. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a konkrét ügyben az Eubetv. 11. § (1) bekezdésének c) pontja és a 15. § (3) bekezdése alkalmazandó, ugyanakkor a 8. § (1) bekezdése, a 12. § (1) bekezdése, valamint a 13. § (4) bekezdése nem irányadó az elbírálás során.
- [28] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor tekintendő határozottnak, ha egyértelműen megjelöli – többek között – az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést, valamint indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [29] Az indítvány részletes kifejtést tartalmaz arra nézve, hogy az Eubetv. 15. § (3) bekezdését, amely a konkrét ügyben is értelemszerűen irányadó, az indítványozó bíró miért tartja alaptörvény-ellenesnek, az indítvány tehát ebben a részében megfelel a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeknek. Az Alkotmánybíróság azonban megállapította, hogy az indítvány az 11. § (1) bekezdés c) pontja tekintetében nem tekinthető határozottnak, mert nem indokolta meg, hogy az Eubetv. ezen rendelkezését milyen okból tekinti alaptörvény-ellenesnek. Az indítvány valójában a letartóztatási alternatívák kizártságát, és ezáltal a kötelező letartóztatást sérelmezi, nem az európai elfogatóparancs végrehajtási érdekében alkalmazható szabadságelvonás lehetőségét kifogásolja.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezért az Eubetv. bírósági eljárásban nem alkalmazandó 8. § (1) bekezdése, a 12. § (1) bekezdése, valamint a 13. § (4) bekezdése tekintetében, valamint az indítványozó által nem egyértelműen indokolt Eubetv. 11. § (1) bekezdés c) pontja vonatkozásában az indítványt visszautasította.
- [31] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Eubetv. 15. § (3) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata során megállapította, hogy az Európai Unióban a bűnügyi együttműködés területén megvalósuló együttműködés jóval közvetlenebb, mint az államok közötti nemzetközi bűnügyi együttműködés klasszikus rendszerében tapasztalható együttmű-

ködési forma. Az európai integráció foka azonban nem érte el azt a szintet, hogy az Európai Unióban olyan egységes (büntető)jogterületről lehessen beszélni, ahol a jogalkotásra nézve az Európai Uniónak kizárólagos hatásköre lenne. Az európai bűnügyi együttműködésnek ennek megfelelően hangsúlyos eleme a kölcsönös elismerés követelménye, ami végső soron nem jelent mást, minthogy a tagállamok egymás büntetőeljárását a saját büntetőeljárásukkal egyenrangúként kezelik. Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállamok – igazságügyi hatóságain keresztül – ugyanakkor az átadás megtagadásához vezető okok vizsgálatával ellenőrzés alá vonják a másik tagállam által kibocsátott európai elfogatóparancsot, közvetve a másik tagállam által (le)folytatott büntetőeljárást is. A végrehajtó tagállam ellenőrzési jogosultságát büntetőbírószámai (Magyarországon a Fővárosi Törvényszék) által, az európai elfogatóparancs végrehajtását célzó speciális eljárás, az átadási eljárás során látja el.

- [32] Amikor az átadási eljárásban a Fővárosi Törvényszék kényszerintézkedést alkalmaz, döntése természetesen biztosítja a keresett személynek az átadási eljárásban történő személyes jelenlétét (erre utal a már ismertetett, az Eubetv. 15. § (3) bekezdéséhez fűzött miniszteri indoklás is).
- [33] Ugyanakkor az európai elfogatóparancsnak – figyelemmel kibocsátásának céljára és feltétlen érvényére – legfontosabb, végső funkciója az, hogy a keresett személy a kibocsátó tagállamban lefolytatandó büntetőeljárás során rendelkezésre álljon; illetve a végrehajtásra váró szabadságvesztés büntetését, illetve a szabadság elvonással járó intézkedését minél gyorsabban letölthesse a kibocsátó tagállamban (ideiglenes végrehajtási letartóztatás esetén a végrehajtó tagállamban).
- [34] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ideiglenes átadási, átadási, illetve ideiglenes végrehajtási letartóztatás alkalmazása kettős funkcióval bír. A Fővárosi Törvényszék kényszerintézkedésről szóló döntésével tehát egyfelől biztosítja a keresett személy jelenlétét az átadási eljárásban. Másfelől a Fővárosi Törvényszék – jellemzően az átadás megtagadásához vezető okok vizsgálatával – döntése meghozatalánál figyelemmel van a kibocsátó tagállam büntetőeljárására is, elősegítve az európai elfogatóparancs végső funkciójának érvényesülését.
- [35] 2.2. A Kerethatározat egységesen szabályozza az európai elfogatóparancsot, függetlenül kibocsátásának céljától. Ennek megfelelően az Eubetv. sem tesz különbséget az eltérő (tehát a szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása vagy a büntetőeljárás lefolytatása) célból kibocsátott európai elfogatóparancsok végrehajtásának módja között.
- [36] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az európai elfogatóparancs kibocsátásának két nevesített célja között – a kibocsátó tagállamban a keresett személy ellen folyó büntetőeljárás stádiuma alapján – érdemi különbséget kell tenni.
- [37] A szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kiadott európai elfogatóparancs esetében a keresett személlyel szemben a büntetőeljárás már jogerősen befejeződött, és a kibocsátó állam joga alapján megkísérelték a jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtását, ami azért hiúsult meg, mert a keresett személy a fogatba vétel megelőzően elhagyta az érintett tagállamot.
- [38] A büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott elfogatóparancs esetében a kibocsátó tagállamban még nem döntöttek a keresett személy büntetőjogi felelősségéről, és a keresett személy ezen eljárásban való részvételének biztosítását célozza az elfogatóparancs. Míg előbbi esetben a jogerős ítéletben kiszabott szabadságelvonás végleges hatályú, (a keresett személy elítelt), utóbbi esetben a keresett személy büntetőjogi felelősségével kapcsolatban az áratlanság vélelméből következően függő jogi helyzet áll fenn, így az alkalmazott szabadságelvonás sem büntetőjogi szankció, hanem a büntetőeljárás lefolytatását elősegítő ideiglenes jellegű (kényszer) intézkedés.
- [39] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az európai elfogatóparancs végrehajtásának – így az azzal összefüggésben Magyarország mint végrehajtó tagállam bírósága által alkalmazott szabadságelvonások – alkotmányos vizsgálatánál is eltérően kell kezelni a két esetet.
- [40] 3. Jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ában szabályozott bírói kezdeményezésben – mivel ez esetben a támadott jogszabályhely több, egymástól eltérő helyzetre tartalmaz azonos rendelkezést – az indítványozó bíró által alkalmazott egyes jogszabályi rendelkezéseket az Alkotmánybíróság csak az előtte folyó egyedi ügy tárgyában az általa felvetett összefüggésekre figyelemmel vizsgálta meg, és csak ebben a szegmensben végezte el az alkalmazott jogszabályi rendelkezések alkotmánybírósági kontrollját.

A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló büntetőügyben szabadságvesztés büntetés végrehajtása céljából került sor az európai elfogatóparancs kibocsátására, így az Alkotmánybíróság jelen határozatában az alapügyben alkalmazandó 15. § (3) bekezdés Alaptörvényhez való viszonyát kizárólag e céllal összefüggésben vizsgálta.

- [41] Az Alkotmánybíróság először áttekinti, hogy a szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs alapján elfogott elítélt esetén alkalmazandó kötelező szabadságelvonás szabálya összhangban van-e a hazai (belföldi) elfogatóparancs alapján elfogott elítélt vonatkozásában alkalmazandó végrehajtási szabályokkal. Ezt követően az Alkotmánybíróság felvázolja a személyi szabadsághoz való jog tartalmát, kitérve a nemzetközi emberi jogi egyezmények rendelkezéseire, illetve az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: EJEB) e joggal kapcsolatos ítélezési gyakorlatára is. Mindezek után az Alkotmánybíróság a fentiek alapján levont következtetések felhasználásával megvizsgálja a támadott rendelkezés személyi szabadsághoz való joggal, valamint a diszkrimináció tilalmával kapcsolatos összefüggését, értékelve a bírói kezdeményezésben foglaltakat.
- [42] 4. A Kerethatározat idézett rendelkezése szerint a végrehajtó tagállam a saját „jogával összhangban” dönthet arról, hogy a keresett és az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vett személyt továbbra is fogva tartják-e, illetve e tagállam a „belső jogának megfelelően” – bizonyos feltételek fennállása esetén – bármikor szabadon engedheti.
- [43] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság áttekintette a szabadságvesztés büntetés végrehajtása céljából kibocsátott (belföldi) elfogatóparancs kibocsátásával és végrehajtásával kapcsolatos nemzeti szabályozást.
- [44] A Be. XXX. fejezete tartalmazza a büntetőeljárás során hozott határozatok végrehajtásáról rendelkező általános szabályokat. A Be. 590. § (3) bekezdése szerint „ha a büntetést vagy a büntetés hátralévő részét ismeretlen helyen tartózkodó elítélten kell foganatba venni, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik, szabadságvesztés esetén elfogató parancsot bocsát ki.”
- [45] A részletszabályokat tartalmazó jogszabályok közül a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (továbbiakban Bv.tvr.) 6/A. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében „a büntetés-végrehajtási bíró a büntetés vagy a kényszergyógykezelés végrehajtása érdekében lakcímfelügyelést, körözést rendelhet el, illetve elfogatóparancsot bocsáthat ki annak az ismeretlen helyen tartózkodó elítéltnak, illetve kényszergyógykezeltnek a felkutatása érdekében, aki a jogerősen kiszabott szabadságvesztés vagy elzárás letöltését nem kezdte meg.”
- [46] A büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 9/2002. (IV. 9.) IM rendelet 25. § (3) és (4) bekezdései szerint ha a szabadságvesztés megkezdésére szóló felhívás az elítéltnak azért nem volt kézbesíthető, mert a kézbesítő jelentése szerint az elítélt a felhívást a kézbesítés kétszeri megkísérlése után sem vette át, illetőleg a megjelölt címen ismeretlen, vagy onnan ismeretlen helyre távozott, a már ismertett Be. 590. § (3) bekezdése és a Bv. tvr. 6/A. § (1) bekezdés d) pontja alapján a büntetés-végrehajtási bíró intézkedik az elítélt tartózkodási helyének felkutatása iránt. Először az elítélt tartózkodási helyének megállapítása érdekében lakcímfelügyelést rendel el, ennek eredménytelensége esetén, továbbá ha megállapítható, hogy az elítélt a szabadságvesztés végrehajtásának megghiúsítása céljából megszökött, elrejtőzött, a büntetés-végrehajtási bíró elfogatóparancs kibocsátásával elrendeli az elítélt körözését. A büntetés-végrehajtási bíró az elfogatóparancsban arról rendelkezik, hogy az elítéltet a megyei (megyei feladatot is ellátó) büntetés-végrehajtási intézetbe állítsák elő és erről az elfogató parancs egy példányának megküldésével haladéktalanul értesíti az illetékes büntetés-végrehajtási megyei (fővárosi) büntetés-végrehajtási intézetet.
- [47] Végül kiemelés érdemel, hogy a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 10. § c) pontja a büntetés-végrehajtási bíró által, a fentiekben ismertett tartalommal kibocsátott elfogatóparancsot a büntetés-végrehajtási intézetbe történő befogadás alapjául szolgáló iratok közt nevesíti, a 16. § (1) bekezdésében pedig kimondja, hogy „a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdése vagy folytatása végett kibocsátott elfogató parancs alapján elfogott, és az intézetbe átkísért elítéltet a napszaktól függetlenül be kell fogadni.”
- [48] Az ismertett szabályok összefoglalásaként megállapítható, hogy a szabadságvesztés végrehajtása céljából kibocsátott (belföldi) elfogatóparancs alapján elfogott elítélten a szabadságvesztés végrehajtása nyomban megkezdődik és az elítélt az elfogását követően nem kerülhet szabadlábra. A fentiekből az is következik, hogy a szabadságvesztés büntetés, illetve a szabadságelvonással járó intézkedés céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása során kötelezően alkalmazott szabadságelvonást előíró szabályozás összhangban van a belföldi viszonylatban kiadott elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos szabályozással, azzal a kizárólagos

hatáskör hiányából (lásd Indokolás [31]–[39]). fakadó, értelemszerű eltéréssel, hogy a szabadságelvonás – átadási eljárás időtartamával megegyező – részét a végrehajtó tagállam területén foganatosítják.

- [49] 5.1. Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése általános érvénnyel deklarálja a személyi szabadsághoz való jogot, mely szerint mindenkinek joga van a személyi szabadságra és biztonságra, senkit nem lehet szabadságtól másként megfosztani, csak törvényben meghatározott okból és a törvényben meghatározott eljárás alapján.
- [50] A személyi szabadsághoz való jog az Alaptörvény IV. cikkének megengedő rendelkezései alapján korlátozható. A személyi szabadság jogszerű, törvényes elvonása is okozhat azonban alaptalan sérelmet. Az egyes korlátozó rendelkezések akkor állnak összhangban az Alaptörvénnyel, ha az általuk elérni kívánt és alkotmányosan elismert célhoz képest a korlátozás szükséges és arányos. Az arányosság értékelésénél azt is figyelembe kell venni, hogy a korlátozás folytán esetlegesen bekövetkező jogsérelem elfogadható mértékű enyhítésére megfelelő garanciák legyenek. A személyi szabadsághoz való jog korlátozásának feltételei ezért az Alaptörvény IV. cikkében foglalt rendelkezéseknek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével együtt és egymásra vonatkoztatva történő értelmezésével határozhatók meg.
- [51] Az alapvető jogok korlátozhatóságának *általános formai kritériumát* az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés első mondata rögzíti, miszerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapíthatja meg. A személyi szabadsághoz való joggal összefüggésben az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése külön kiemeli, hogy az egyént csak törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott eljárás alapján lehet megfosztani személyi szabadságától. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rendelkezik az alapvető jogok tartalmi korlátozásának lehetőségéről. Ennek értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ebből az is következik, hogy a személyi szabadság jogszerű, törvényen alapuló elvonása is csak akkor tekinthető az Alaptörvénnyel összeegyeztethetőnek, ha az általa elérni kívánt és alkotmányosan elismert célhoz képest a korlátozás szükségeszerű és arányos.
- [52] 5.2. A kezdeményezésben felhívott nemzetközi emberi jogi egyezmények a személyi szabadsághoz való jogot az Alaptörvényben foglaltakhoz hasonlóan szabályozzák. Az Egyezségiokmány 9. cikke biztosítja a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogot, amely szerint a szabadságtól való megfosztás kizárólag törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján történhet, de az önkényes őrizetbe vétel és letartóztatás tilos.
- [53] Az Egyezmény 5. cikke rendelkezik a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogról. Az Egyezmény 5. cikk 1 bekezdésének a)–f) pontjaiban taxatív felsorolást tartalmaz azon okok, feltételek vonatkozásában, amely alapján törvényben meghatározott eljárás útján jogszerűnek tekinthető a személyi szabadságtól történő megfosztás. Az Alkotmánybíróság az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi szerződésekben foglalt, illetve az ahhoz kapcsolódó ítélkezési gyakorlatban kibontott jogvédelmi szintet [32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41], legutóbb megerősítve 33/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [24]], ezért az Alkotmánybíróság áttekintette az EJEB említett rendelkezéssel kapcsolatos joggyakorlatát is.
- [54] Az EJEB annak megítélésakor, hogy egy szabadságelvonás jogszerűnek tekinthető-e, mindenekelőtt azt vizsgálja, hogy a fogvatartás az azt foganatosító állam hazai joga alapján törvényes-e (formális szempont). Az EJEB ítélkezési gyakorlata szerint azonban a jogszerűség szempontjából annak van döntő jelentősége, hogy a szabadságelvonás megfeleljen az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdése céljának, azaz az inherensen benne rejlő törvényesség követelményének is, amely szerint a fogvatartás nem lehet önkényes (tartalmi szempont). [Khudoyorov kontra Oroszország (6847/02), 2005. november 8., 137. bekezdés; Lopko és Touré kontra Magyarország (10816/10), 2011. szeptember 20., 20. bekezdés] Eszerint a nemzeti jog betűjének megfelelő személyi szabadságtól való megfosztás is minősülhet önkényesnek, ha a hatóságok részéről rosszhiszemű, vagy megtévesztő magatartás tapasztalható, illetve akkor, ha a fogvatartás (körülményei és helye alapján) nem kapcsolódik valamely Egyezményben foglalt fogvatartási okhoz [Saadi kontra Egyesült Királyság [GC]] (13229/03), 2008. január 29. 69. bekezdés]. Az EJEB a személyi szabadsághoz való joggal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában ugyanakkor leszögezte azt is, hogy az „önkényesség” fogalma bizonyos mértékben különbözik az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdésének a)–f) pontjaiban felsorolt, eltérő fogvatartási okok esetében [Saadi kontra Egyesült Királyság [GC]] (13229/03), 2008. január 29., 68. bekezdés].
- [55] Az Egyezmény – jelen ügy elbírálása szempontjából relevanciával bíró – 5. cikk 1. bekezdésének f) pontja lehetővé teszi olyan személy törvényes letartóztatását, aki ellen kiadatás céljából folytatnak intézkedést. E rendelkezés

zéssel kapcsolatban az EJEB megállapította, hogy a védelem szintje ez esetben eltér az 5. cikk 1. bekezdésének c) pontja szerinti fogvatartási ok vonatkozásában irányadó védelmi szinttől. Az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdésének f) pontjára alapított fogvatartás jogszerűségének vizsgálata során nem követelmény az „ésszerű okból szükségesség” kritériumának megléte, például újabb bűncselekmény elkövetésének, illetve a terhelt szökésének megakadályozása céljából [*Chahal kontra Egyesült Királyság* (22414/93), 1996. november 15., 112. bekezdés; utoljára megerősítve *Sidikovy kontra Oroszország* (73455/11), 2013. június 20., 162. bekezdés]. Az EJEB joggyakorlata szerint a kiadatás céljából történő fogvatartás mindaddig jogszerűen korlátozza a személyi szabadsághoz való jogot, ameddig a kiadati eljárás folyamatban van, amennyiben ezt az eljárást kellő gondossággal, ésszerű határidőn belül folytatják-e le a szerződő állam hatóságai [*Kolompar kontra Belgium* (11613/85), 1992. szeptember 24., 36. bekezdés, utoljára megerősítve *Sidikovy kontra Oroszország* (73455/11), 2013. június 20., 162. bekezdés]. A fogvatartás jogszerűségének megítélése attól sem függ, hogy a kiadatás alapjául szolgáló döntés igazolható-e a nemzeti jog vagy az Egyezmény alapján [*Chahal kontra Egyesült Királyság* (22414/93), 1996. november 15., 112. bekezdés; utoljára megerősítve *Sidikovy kontra Oroszország* (73455/11), 2013. június 20., 162. bekezdés].

- [56] 6. Jelen alkotmányossági vizsgálat tárgya a szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása során a kötelező szabadságelvonást helyettesítő intézmények alkalmazhatóságának kizártsága az Eubetv. alapján.
- [57] 6.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vizsgált szabályozás az alapvető jogok korlátozásával kapcsolatban az Alaptörvényben és az ismertetett nemzetközi emberi jogi egyezményekben szereplő formai követelményeknek megfelel, ugyanis az európai elfogatóparancs végrehajtása során alkalmazandó szabadságelvonások feltételeit és módját, valamint az eljárás menetét, a keresett személy jogait törvény határozza meg.
- [58] 6.2. Az Alaptörvény rendelkezéseiből levezethető az állami szervek joga és egyben kötelessége a büntető igény érvényesítésére. Ennek a feladatnak a teljesítéséhez a büntetőhatalmat gyakorló szervek számára hatékony eszközöket kell biztosítani, amely szükségképpen együtt jár súlyosan jogkorlátozó kényszerintézkedések alkalmazásának megengedésével. A kényszerintézkedések alkalmazásának szükségessége azzal is igazolható, hogy a bűncselekmények éppen más személyek alapvető alkotmányos jogait veszélyeztetik vagy sértik. Az érintettek, elsősorban a terhelt alkotmányos alapjogainak korlátozása a büntetőeljárásban ezért más személyek, illetve a társadalom védelme érdekében is történhet. A két érdek közötti egyensúly megteremtésének feltétele a garanciák beépítése a büntetőeljárásba.
- [59] Az átadási, ideiglenes átadási, valamint az ideiglenes végrehajtási letartóztatás a keresett személy személyi szabadságának átmeneti elvonása az európai elfogatóparancs végrehajtása érdekében. Az európai elfogatóparancs – jelen eljárásban vizsgált – célja a keresett személy elfogása és átadása abból a célból, hogy egy másik tagállam végrehajtsa a szabadságvesztés-büntetést, illetve a szabadságelvonással járó intézkedést. Ebből az is következik, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása a büntető igény sikeres érvényesítése, a határon átnyúló bűnözés elleni hatékony küzdelem érdekében szükségszerűen együtt járhat a keresett személy felkutatásával, őrizetbe vételével és az őrizetbe vételt követő további letartóztatásával, amely azonban az elérni kívánt cél érdekében szükséges intézkedésnek tekinthető.
- [60] 6.3. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a kötelezően alkalmazott letartóztatás megfelel-e az arányosság követelményének, azaz a keresett személy személyi szabadságának ideiglenes átadási, átadási és ideiglenes végrehajtási letartóztatással történő kötelező korlátozása arányban áll-e a céllal, hogy a keresett személy – az európai elfogatóparancs végrehajtása következtében – megkezdhesse a jogerősen kiszabott és a keresett személy önkéntes teljesítése hiányában a tervezett időben nem foganatosított szabadságvesztés büntetést, illetve szabadságelvonással járó intézkedést.
- [61] 6.3.1. Az Alkotmánybíróság ennek során elsősorban azt vette figyelembe, hogy a szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs kibocsátását megelőzően a kibocsátó tagállamban lefolytatott, megfelelő garanciákkal biztosított büntetőeljárás befejezéséig jogerős – szabadságvesztés büntetésről, illetve szabadságelvonással járó intézkedésről rendelkező – határozat született. A büntetőeljárás során az ítéletet meghozó bíróságnak – a büntetőeljárás folyamán az előzetes

fogvatartás jogszerűségéről dönteni jogosult bíróságnál is szélesebb körben – lehetősége volt az ügyben beszerzett minden bizonyítékot és feltárt minden körülményt megvizsgálni és mérlegelni. Ebben az esetben a keresett személlyel szemben a kibocsátó tagállamban eljáró bíróság, a bizonyítékok gondos mérlegelésével, kétséget kizáró bizonyossággal megállapította valamely bűncselekmény elkövetését. Emiatt – a személyi körülményeinek figyelembe vételével – vele szemben szankcióként a személyi szabadság szükségszerű sérelmével járó, legsúlyosabb büntetési nem, illetve intézkedés alkalmazását tartotta szükségesnek. A jogerős ítélet véglegességéből, kötelező erejéből következik, hogy a kiszabott, illetve alkalmazott szabadságelvonás – elévülési idején belül – a hatóságok által kötelezően végrehajtandó. A végrehajtás rendszerint – a büntetés-végrehajtási intézetbe történő bevonulásra való felhívás kézbesítését követően – az elítélt önkéntes teljesítése folytán megtörténik.

- [62] Az európai elfogatóparancs kibocsátásához vezető folyamat éppen azzal veszi kezdetét, hogy a keresett személy a szabadságelvonással járó büntetés, illetve intézkedés letöltését önszántából nem kezdte meg. Az önkéntes teljesítés hiányában a kibocsátó tagállam – nemzeti joga alapján – először az elítélt felkutatására tesz kísérletet. Csak az elítélt felkutatása iránt tett intézkedések eredménytelenségét, illetve az elítélt végrehajtás előli elmenekülését célzó magatartásának megállapítását követően kerül sor a keresett személy elfogását és átadását célzó európai elfogatóparancs kibocsátására.
- [63] Mivel a keresett személy részéről elmaradt az önkéntes teljesítés, a szabadságelvonással járó büntetés, illetve intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs alapján sikeresen elfogott személy esetében a végrehajtó tagállam fogvatartásával kezdődhet csak meg a jogerős ítéletben kiszabott szabadságelvonás végrehajtása. Semmilyen alkotmányos cél nem indokolja azt, hogy a jogalkotó a jogerős szabadságelvonás végrehajtását önszántukból megkezdő terheltekkel szemben az európai elfogatóparancs alapján elfogott terheltek vonatkozásában biztosítsa a szabadságelvonással nem járó kényszerintézkedések alkalmazásának a lehetőségét. Mindez olyan előny biztosítását jelenti az utóbbi személyi kör számára, ami a jogerős szabadságelvonások megkezdésének önkéntes teljesítése ellen hathat.
- [64] 6.3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az átadási eljárásban a végrehajtó tagállam bírósága által – a szabadságelvonásról történő döntést megelőzően – kötelezően vizsgálni kell azt, hogy nem áll-e fenn az átadás megtagadását megalapozó ok. E kötelezettség a személyi szabadsághoz való jog korlátozása szempontjából garanciális jelentőségű szabály, hiszen megtagadási okok fennállása esetén a személyi szabadság elvonására sem kerülhet sor. (Ez alól kivételt képez az ideiglenes végrehajtási letartóztatás elrendelése, azonban ez esetben egy speciális megtagadási okról van szó, amely alapján a keresett személy magyar állampolgársága okán Magyarország igazságügyért felelős minisztere útján a jogerős ítélettel kiszabott szabadságelvonás végrehajtásának átvételét kezdeményezi.)
- [65] A tagállamok kölcsönös együttműködése és egymás jogrendszerébe vetett bizalma alapján a magyar végrehajtó igazságügyi hatóság (Fővárosi Törvényszék) a kibocsátó tagállam hatóságai által rendelkezésre bocsátott adatok alapján vizsgálja az átadás megtagadását megalapozó okokat. Az Alkotmánybíróság az Eubetv. más rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálata során ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy „[e]z azonban nem jelenti az elfogatóparancsot kiállító hatóság ellenőrzés nélküli elfogadását.” {3144/2013. (VII. 16) AB határozat, Indokolás [20]} A Fővárosi Törvényszék ugyanis a miniszter útján kérheti, hogy sürgősséggel bocssássák rendelkezésére az átadás megtagadásáról rendelkező döntéshez szükséges kiegészítő információkat, ha a kibocsátó tagállam igazságügyi hatósága által korábban közölt adatok és tények alapján nem lehet megfelelő határozatot hozni az átadás tárgyában (Eubetv. 19. §). A végrehajtó igazságügyi hatóság tehát bizonyos mértékben felülvizsgálja az európai elfogatóparancsot [lásd Európai Bíróság C-396/11. számú (*Radu*) ügyben 2013. január 29. napján hozott ítélet 42. pontját is].
- [66] A Fővárosi Törvényszéknek a megtagadási okok vizsgálatával lehetősége nyílik arra, hogy értékelje azokat a körülményeket, amelyek a megkereső tagállam bírósága által jogerős, végleges hatályú ítéletével kiszabott és ennek megfelelően kötelezően foganatosítandó szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtását bizonyos okokból kizárják. A Fővárosi Törvényszék felülvizsgálati lehetősége tehát azért garanciális jelentőségű, mert a szabadságelvonással járó büntetőjogi szankció végrehajtásának kizártsága esetén a keresett személy Fővárosi Törvényszék által elrendelt szabadságelvonása sem lenne jogszerű.
- [67] A szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsral összefüggésben jellemzően felmerülő megtagadási okok a következők lehetnek: a magyar törvény szerint a büntetés elévült, amennyiben az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény a magyar joghatóság alá tartozik [lásd Eubetv. 5. § c) pont]; olyan határozat megléte, amely alapján

az elfogatóparancs alapjául szolgáló büntetés már végrehajtásra került, illetve a kibocsátó tagállam joga szerint nem hajtható végre [lásd Eubetv. 5. § *d*) pont]; harmadik államban ugyanazon cselekmény miatti jogerős felmentés, vagy elítélés, amennyiben a büntetést már végrehajtották, az folyamatban van, vagy a jogerős ítéletet hozó állam joga szerint az nem hajtható végre [lásd Eubetv. 5. § *e*) pont]; illetve – bizonyos garanciák hiányában – a távollévő terhelttel szemben hozott szabadságelvonással járó büntetést kiszabó, vagy intézkedést alkalmazó ítélet [lásd Eubetv. 6. §].

- [68] A kizáró okok egy része olyan körülményhez kötődik, amelyet a megkereső állam bírósága nem értékelhetett, hiszen azok a jogerős ítéletet követően következtek be, éppen az idő múlásával összefüggésben. Az idő múlása bizonyos esetekben kihathat a szabadságelvonással járó büntetés, illetve intézkedés végrehajthatóságára, ezért e kizárási ok Fővárosi Törvényszék általi felülvizsgálatával biztosítható, hogy az átadási eljárásban csak olyan esetekben kerüljön sor szabadságelvonás alkalmazására, ha az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló ítélet továbbra is végrehajtható.
- [69] A távollévő terhelt vonatkozásában hozott ítélettel kiszabott szabadságelvonás esetén alkalmazandó megtagadási ok pedig azt a célt szolgálja, hogy a tagállamok ilyen jellegű eljárásra vonatkozó eltérő szabályai okán az európai elfogatóparancs kizárólag abban az esetben kerüljön végrehajtásra, ha a távollévő terhelttel szembeni, kibocsátó tagállamban folytatott eljárások tartalmazzák azokat a garanciális követelményeket, amelyek jórészt az EJEB ítélkezési gyakorlatán alapulnak [lásd az Európai Unió Tanácsa által, a 2002/584/IB, a 2005/214/IB, a 2006/783/IB, a 2008/909/IB és a 2008/947/IB kerethatározat módosításáról a személyek eljárási jogainak megerősítése, valamint a kölcsönös elismerés elvének az érintett személy megjelenése nélkül lefolytatott eljárásokat követően hozott határozatokra való alkalmazásának előmozdítása tekintetében elfogadott 2009/299/IB kerethatározatának (1), (3), (4), (8), (11) és (12) preambulumban bekezdései (kihirdetve: Hivatalos Lap L 81, 2009. március 27.)].
- [70] 6.3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végett kiadott európai elfogatóparancs végrehajtása céljából – a megtagadási okok hiányában – kötelezően elrendelt szabadságelvonás több garanciális feltétel együttes megléte esetén alkalmazandó. E feltételek meglétét két bírói fórum, egymás tevékenységét kiegészítve állapítja meg, ezáltal biztosítva a kényszerintézkedés jogszerű, arányos alkalmazását. A kibocsátó tagállam bírósága a jogerős ítélet meghozatalához vezető büntetőeljárás során a bizonyítékok és személyi körülmények gondos mérlegelésével a személyi szabadság elvonását eredményező, kötelezően végrehajtható büntetőjogi szankciót alkalmazott a keresett személlyel szemben. Az önkéntes teljesítés hiánya okán kibocsátott európai elfogatóparancs eredményeként elfogott személy átadási eljárásában pedig a Fővárosi Törvényszék a megtagadási okok vizsgálatánál kötelezően értékeli a végrehajtás esetleges kizárását eredményező okokat. Amennyiben a Fővárosi Törvényszék a kizárási okok hiányát állapítja meg, a kényszerintézkedés kötelező elrendelésének alkotmányos megalapozottsága abból fakad, hogy a kibocsátó tagállam bíróságának ítéletében kiszabott szabadságelvonás kötelező végrehajtása is alkotmányosan megalapozott.
- [71] 6.3.4. A személyi szabadsághoz való jog korlátozásának arányossága szempontjából további garanciát jelent, hogy az Eubetv. szabályai az átadási eljárás és a keresett személy átadása (így fogvatartása) vonatkozásában – a Kerethatározat céljainak megfelelően – rövid határidőket állapítanak meg. Ennek megfelelően az ideiglenes átadási letartóztatás legfeljebb az elrendelésétől számított negyven napig tarthat, azt követően meg kell szüntetni (Eubetv. 15. § (1) bekezdés)
- [72] Az európai elfogatóparancs végrehajtásáról és az átadásról szóló jogerős határozatot – a keresett személy átadásba történt beleegyezése esetén – a beleegyezés kinyilvánítását követő tíz napon belül, beleegyezés hiányában az elfogását követő hatvan napon belül meg kell hozni. E határidők kivételes esetben harminc nappal meghosszabbíthatók, amennyiben az újabb határidő sem tartható, a az igazságügyért felelős miniszternek a késedelem okait is magában foglaló tájékoztatási kötelezettsége áll fenn az Eurojust irányába (Eubetv. 16. § (1)–(3) bekezdés).
- [73] A keresett személyt legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról és átadásról rendelkező határozat jogerőre emelkedésétől számított tíz napon belül át kell adni a kibocsátó tagállam illetékes hatóságának. Ha a határidő betartása a tagállamok bármelyikén kívülálló elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, az érintett tagállamoknak új átadási időpontban kell megegyezni. Ebben az esetben a keresett személyt az új határnapot követő tíz napon belül kell átadni (Eubetv. 20. § (4) és (5) bekezdés).

- [74] E határidők leteltét követően a keresett személyt haladéktalanul szabadon kell bocsátani (Eubetv. 20. § (7) bekezdés).
- [75] A keresett személy által a végrehajtó tagállamban fogvatartásban töltött időtartam teljes mértékben beleszámít a megkereső tagállamban végrehajtásra kerülő szabadságelvonás időtartamába (lásd Kerethatározat 26. cikk).
- [76] Az ideiglenes végrehajtási letartóztatás legfeljebb a szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására vonatkozó határozat meghozataláig tart, és nem lehet hosszabb, mint a tagállami határozatban szereplő büntetés vagy intézkedés tartama. Az ideiglenes végrehajtási letartóztatás teljes időtartamát be kell számítani a bíróság által elismert és végrehajtásra átvett szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés tartamába. (Eubetv. 8. § (2) és (3) bekezdés)
- [77] 6.3.5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a fentiekben ismertetett rendelkezések garantálják azt, hogy az alkotmánybírói vizsgálat tárgyát képező esetben a kiszabott szabadságvesztés büntetés, illetve alkalmazott szabadságelvonó intézkedés végrehajtásának biztosítása céljából az átadási eljárás során kötelezően alkalmazandó szabadságelvonás, megfelelő garanciákat biztosító, rövid határidőket megkövetelő eljárásban kerül alkalmazásra. A kibocsátó tagállam bíróságának ítéletében foglalt szabadságelvonással járó büntetőjogi szankció szükséges és arányos korlátozását jelenti a keresett személy személyi szabadsághoz való jogának. Az európai elfogatóparancs éppen e büntetőjogi szankció végrehajtását szolgálja, a Fővárosi Törvényszék pedig a keresett személy elfogását követően felülvizsgálja az európai elfogatóparancsot és ezt követően dönt a szabadságelvonás alkalmazásáról. Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a Fővárosi Törvényszék által az ismertetett feltételekkel kötelezően alkalmazandó szabadságelvonás arányos korlátozását jelenti a személyi szabadsághoz való jognak.
- [78] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Eubetv. támadott rendelkezése – a szabadságelvonással járó büntetés, illetve intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsral összefüggésben alkalmazva – nem sérti az indítványozó által hivatkozott, Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt személyi szabadsághoz való alapjogot, ezért az indítványt ezen részében elutasította.
- [79] 7. Az indítványozó bíró hivatkozik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének (törvény előtti egyenlőség) megsértésére is, amit azzal indokol, hogy az alapügy terheltje vonatkozásában a bíróság egy másik, a terhelt ellen Magyarországon folyó büntetőeljárás során „azonos szempontok” alapján elegendőnek tartotta lakhelyelhagyási tilalom elrendelését, a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében azonban az indítványozó bíró előtti átadási eljárásban – a sérelmezett jogszabály okán – az enyhébb kényszerintézkedés nem jöhetett számításba. Az indítványozó bíró kifejti továbbá, hogy az átadási eljárásban a hazai jogban ismert alternatívákat kizáró, kötelező letartóztatást előíró rendelkezés az átadási eljárás terheltjeinek hátrányos megkülönböztetését jelenti a hazai büntetőeljárások terheltjeivel szemben. Utóbbiak esetében ugyanis a jogszabályok biztosítják a letartóztatásnál enyhébb kényszerintézkedések lehetőségét, míg az átadási eljárásban erre nem kerülhet sor.
- [80] Az Alkotmánybíróság következetes ítélkezési gyakorlata szerint a törvény előtti egyenlőség követelménye kizárólag a homogén csoportok közötti indokolatlan különbségtételt tilalmazza (diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés tilalma). Hátrányos megkülönböztetés tehát akkor állapítható meg, ha egy jogszabály egy személyt, vagy személyek összességét más, azonos helyzetben lévő (a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó) személytől, vagy személyösszességtől eltérően kezel anélkül, hogy annak ésszerű, alkotmányos indoka lenne. Ebből következően nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonsággal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg. {lásd 1991/B/1992. AB határozat, ABH 1992, 592, 593.; legutóbb megerősítve: 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [87]}
- [81] 7.1. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kiadott európai elfogatóparancs alapján elfogott és az átadás feltételeinek fennállása esetén kötelezően letartóztatott személyek azonos csoportot képeznek-e a hazai büntetőeljárások során szabadságelvonásról rendelkező döntéssel érintett személyekkel. Ennek meghatározása során az Alkotmánybíróság visszautal a határozatának IV/4. pontjában megállapítottakra, amely szerint a jelen alkotmányossági vizsgálat tárgyát képező, szabadságvesztés büntetés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs alapján elfogott és az átadási eljárás során letartóztatott személyek helyzete összehasonlítható a belföldi elfogatóparancs alapján elfogott és a fogvatartásba vételt megelőzően személyi szabadságától kötelezően megfosztott személyekkel. A szabályozás mindkét esetben olyan terhelttel kapcsolatos, aki nem kezdte meg

önként a jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztés büntetését, ezért a hatóságok elfogatóparancs kibocsátásával tesznek intézkedést kézre kerítése iránt. A terhelt elfogását követően a cél a jogerős ítélettel kiszabott szabadságelvonás minél hamarabbi foganatba vétele.

- [82] Az Alkotmánybíróság az Indokolás [42]–[48] bekezdéseiben megállapította, hogy az Eubetv. támadott rendelkezései és a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának céljából kiadott, belföldi elfogatóparancs végrehajtásának szabályai azonos következményt (kötelező szabadságelvonás) fogalmazznak meg a keresett, majd elfogott személyek vonatkozásában. Figyelemmel arra, hogy mind az Eubetv., mind a korábban ismertetett, belföldi elfogatóparancs végrehajtásáról rendelkező szabályok azonos módon kezelik az elfogott személyeket, ebben az esetben nem állapítható meg hátrányos megkülönböztetés.
- [83] 7.2. Az indítványozó által, az Eubetv. vonatkozásában hiányolt alternatívák (enyhébb kényszerintézkedés lehetősége, illetve kényszerintézkedés mellőzése) a „belföldi” büntetőeljárás során azon terheltek vonatkozásában merül fel, akik büntetőjogi felelősségéről még nem született jogerős ítélet. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy azonos csoportot képeznek-e a jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtása miatt kibocsátott elfogatóparancs alapján elfogott személyek és azon személyek, akiket az ellenük még folyamatban lévő büntetőeljárás során kibocsátott elfogatóparancs alapján fogtak el.
- [84] Az Alkotmánybíróság visszaül az Indokolás [61]–[63] bekezdéseiben megállapítottakra, amely szerint a szabadságvesztés büntetés végrehajtása céljából kibocsátott elfogatóparancs alapján elfogott és személyi szabadságától megfosztott személy egy olyan szabadságelvonás letöltését kezdi meg, amelyet jogerős, végleges hatályú ítéletben, büntetőjogi szankcióként szabtak ki vele szemben. A folyamatban lévő büntetőeljárások során, elfogatóparancs alapján elfogott és őrizetbe vett személy további fogvatartása ugyanakkor nem egy kötelezően végrehajtandó büntetőjogi szankció letöltését szolgálja. A fogvatartás célja ebben az esetben annak biztosítása, hogy az ártatlanság vélelme alatt álló személy a büntetőeljárás során jelen legyen.
- [85] Mindezekre figyelemmel a folyamatban lévő büntetőeljárás során kényszerintézkedés hatálya alatt álló személyek helyzete (ahol az alternatívák lehetősége felmerül) nem hasonlítható össze, nem képez homogén csoportot a szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából szabadságelvonással érintett személyek helyzetével.
- [86] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Eubetv. támadott rendelkezése – a szabadságelvonással járó büntetés, illetve intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsral összefüggésben vizsgálva – nem sérti az indítványozó által hivatkozott, Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség alapjogát, ezért az indítványt ezen részében is elutasította.

Budapest, 2014. február 11.

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [87] A rendelkező rész mindkét pontját el tudom fogadni, de az indokolás egyes részeivel nem értek egyet.
- [88] 1. Az Indokolás [79]–[86] bekezdéseiben az Alaptörvény XV. cikkének a diszkrimináció tilalmára vonatkozó értelmezésével nem tudok egyetérteni. Ezt tovább kívánja vinni a korábban kialakított alkotmánybírói gyakorlatot, melyet többek között az 1991/B/1992. AB határozat indokolása rögzített, és amellyel az összes jogszabályokban alkalmazott különbségtevést mint a diszkrimináció tilalma alá esőt fog fel, miközben az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése konkrétan felsorolja azokat az emberi alapminőségeket (nem, faj, vallás, stb.), melyek alapján tilos a megkülönböztetés, és az alkotmánybírák csak ezeket a megkülönböztetéseket vizsgálhatják. Jelen esetben ilyen alapminőség szerinti megkülönböztetés nem merült fel, így az Alkotmánybíróságnak vissza kellene utasítania a diszkriminációra hivatkozó indítványi részt. A diszkrimináció tilalmának ilyen szélesre kiterjesztése, mely a régi alkotmánybírói gyakorlat alapján minden törvényi megkülönböztetést bevon az AB ellenőrzése alá, kiüresíti a demokratikus jogállam demokrácia komponensét és a demokratikus törvényhozási többség mérlegelési lehetőségeit.
- [89] 2. Nem tudok egyetérteni azzal, hogy a határozat nemcsak az emberi jogi egyezményre, hanem ezen túl az EJEB gyakorlatára is alapozni kívánja döntésünket az indokolás [52]–[55] bekezdéseiben. Az EJEB vonatkozó döntései mint információk az alkotmánybírói döntési folyamatban, belső használatra szóló *pro domo*-ban hasznos szerepet tölthetnek be határozattervezeteinkben, de megítélésem szerint a végleges határozatban nem szerepelhetnek, legfeljebb az ezt opponáló egyéni párhuzamos és különvéleményekben, mint az egyéni alkotmánybírói álláspontok további érvei. Az alkotmánybírói határozatban való meghivatkozás ugyanis azt jelenti, hogy az Alaptörvényen túl normatív, számunkra kötelező erőt tulajdonítunk nemcsak az Egyezménynek, hanem az azt értelmező bírói gyakorlatnak is irányunkban, és ezzel elismerjük, hogy az EJEB az Egyezményben résztvevő államok közreműködése nélkül továbbírhatja a rájuk kötelező nemzetközi normákat. Megítélésem szerint az ebben a részben található elemzésekből egyetlen mondat megtartása elégséges lenne az elfogadott határozatunkban: „Az Egyezmény – jelen ügy elbírálása szempontjából relevanciával bíró – 5. cikk 1. bekezdésének f) pontja lehetővé teszi olyan személyek törvényes letartóztatását, aki ellen kiadatás céljából folytatnak intézkedést.”
- [90] Az EJEB bírói gyakorlatának a magyar alkotmánybírákat kötelező jellegét azért sem célszerű elfogadni, mert elvi lehetőségként felmerül az emberjogi bíróság sokszor kritizált, kiterjesztő értelmezésével szemben –, mely mesze túlmegegy egyes esetekben az Egyezmény szövegén –, hogy a magyar alkotmányi rendszer érinthetetlen magvára hivatkozva fellépjünk ez ellen. A német alkotmánybírák 2009-es ún. lisszaboni ítéletükben már kidolgozták azt az elméleti konstrukciót, mely lehetővé teszi, hogy egy ország egy multilaterális nemzetközi egyezmény bírósága által adott egyezmény-értelmezéssel szemben az alkotmányidentitás sérthetlenségére hivatkozva fellépjen, és megtiltsa az ilyen értelmezéssel hozott döntés országon belüli alkalmazását. A német alkotmánybírák ugyan elsősorban az Európai Unió tagállamokat érintő jogi aktaival szemben fogalmazták meg ezt az alkotmánybíráskodási doktrínát, de ennek lényeges megállapításai minden multilaterális egyezményre állnak, ha abban az adott ország szuverenitását illető felségjogról mond le, és a nemzetközi szervezet bírósága az ország alkotmányának normáit érintő ítélezést folytat. A jelen esetben a magyar állam alávetette magát az emberi jogi egyezményben, hogy szuverén felségjogában foglalt immunitásáról lemond, egyéni panasszal fel lehet lépni vele szemben, és ha az Egyezmény normáit megsértette, akkor az EJEB ítéletét végrehajtja. Ez az alávetés azonban csak addig állhat, amíg az EJEB szigorúan tartja magát az Egyezmény normáihoz, mert ha elszakad ettől, akkor olyan kötelezettséget ró ki a magyar államra, melynek ő nem vetette alá magát, és amely a magyar szuverenitáson nyugvó Alaptörvényünk lényegi magvát sérti meg. Az alkotmánybírói törvény (Abtv.) 23. §-ának kiterjesztő értelmezése –, mely a nemzetközi szerződések megkötése előtt jogosítja fel az Alkotmánybíróságot a nemzetközi szerződések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára – lehetővé teszi, hogy egy-egy EJEB döntést, mely a magyar államot illetően született, megvizsgáljunk, hogy nem lépett-e túl az Egyezmény normáin, melynek alávetette magát a magyar állam, és ennek végrehajtása nem sértené-e a hazai alkotmányosság sérthetetlen magvát, ezzel alkotmányidentitásunkat. Erre az elvi opcióra tekintettel is

szemben állok az EJEB gyakorlatának kötelező jellegét sugalló megidézéssel határozatainkban, és a döntéseink erre alapozott indokolásával.

Budapest, 2014. február 11.

*Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Lévy Miklós alkotmánybíró különvéleménye

- [91] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával. Álláspontom szerint a többségi határozat szűkítően értelmezi az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt hatáskörét. Az Alkotmánybíróságnak egyedi normakontroll eljárásában a kifogásolt jogszabályi rendelkezés komplex vizsgálatát kellett volna lefolytatnia, és meg kellett volna állapítania az alaptörvény-ellenességet.
- [92] 1. Nem értek egyet azzal a megközelítéssel, hogy a határozat az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: Eubetv.) 15. § (3) bekezdését „kizárólag a szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kiadott európai elfogatóparancsok végrehajtásával összefüggésben” vizsgálta.
- [93] 1.1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja szerint az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezésre felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó *jogszabálynak* az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-ában rendelkezik a bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárásról. Eszerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [94] A bírói kezdeményezés *utólagos konkrét normakontroll* eljárás, az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés absztrakt alkotmányossági vizsgálata. Gyakran előfordul, hogy egy jogszabály több alanyra, több tárgykörre vonatkozik, azonban az Alkotmánybíróság normakontroll eljárás során nem szűkíti le a jogszabályi vizsgálatot kizárólag az ügyben érintett alanyra, vagy tárgykörre, hanem a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés minden elemét vizsgálja. [Példa erre az Alkotmánybíróság 37/2013. (XII. 5.) AB határozata. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 131/A. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének vizsgálatával összefüggésben a bírói kezdeményezés alapjául szolgáló ügyben a vezető tisztségviselő végelszámoló díj megfizetésére vonatkozó kötelezettsége volt az ügy tárgya, a határozat meghozatala kapcsán mégsem merült fel, hogy csak a vezető tisztségviselővel összefüggésben kerüljön sor a támadott rendelkezés vizsgálatára, és a többségi befolyással rendelkező tag esetében nem, holott a szabály rá is vonatkozik. Az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés egészének alaptörvény-ellenességét vizsgálta. A 9/2013. (III. 6.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 35. § (2) bekezdése *f)* pontjával összefüggésben folytatott le alkotmányossági vizsgálatot. A kifogásolt rendelkezés a gazdasági társaság kötelezettségeiért helytállásra köteles alanyok körét határozza meg. Az Alkotmánybíróság a kifogásolt rendelkezés egészét vizsgálta függetlenül attól, hogy az alapul fekvő ügyben a rendelkezés által felsorolt alanyoknak csak egyikéről, a társaság beltagjáról volt szó.]
- [95] Amennyiben a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés megszővegezése lehetővé teszi, van lehetőség a kifogásolt jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés „mozaikos” vizsgálatára, és alaptörvény-ellenesség megállapítása esetén „mozaikos” megsemmisítésére, ez azonban nem áll ellentétben a bírói kezdeményezés normakontroll jellegével. [Ez történt például a 3214/2013. (XII. 2.) AB határozatban. Az indítványozó bíró a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény 25/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, tartalmilag azonban az in-

- dítvány kizárólag a felszámolással összefüggésben kifogásolta a jogszabályi rendelkezést. Az Alkotmánybíróság a „felszámolás” szövegrész tekintetében folytatta le az alkotmányossági vizsgálatot.]
- [96] Előfordult olyan eset is, amikor a jogszabály megszövegezése lehetővé tette volna a mozaikos vizsgálatot, az indítvány is a jogszabályi rendelkezés egyik fordulatát kifogásolta, az Alkotmánybíróság azonban – éppen a bírói kezdeményezés normakontroll jellegére tekintettel – az egész jogszabályi rendelkezés Alaptörvénynek való megfelelését vizsgálta. [A 16/2013. (VI. 20.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló, 1978. évi IV. törvény 269/C. §-a, a nemzeti szocialista, és kommunista rendszer bűneinek nyilvános tagadása büntettének alkotmányossági vizsgálata kapcsán nem tett különbséget a nemzeti szocialista és a kommunista rendszer között, holott az indítványozó bíró – az alapul fekvő ügy kapcsán – kizárólag a kommunista rendszer bűneinek nyilvános tagadásával összefüggésben kérte a kifogásolt jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.]
- [97] Álláspontom szerint a bírói kezdeményezés mint normakontroll „*egyedi vagy konkrét*” jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg és részletesen meg kell indokolnia, hogy valóban kell azt az adott ügyben alkalmaznia.
- [98] Jelen határozat rendelkező részének 1. pontja egyfajta „negatív hatásköri aktivizmusnak” tekinthető, mert az Alkotmánybíróság véleményem szerint indokolatlanul szűkítően értelmezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjában foglalt hatáskörét, amely sem az Alaptörvény, sem az Abtv. rendelkezéseiből nem következik.
- [99] Mindezekre tekintettel úgy vélem, hogy jelen ügyben az Eubetv. 15. § (3) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata kapcsán is érvényesíteni kellett volna a bírói kezdeményezés utólagos normakontroll jellegét, és a kifogásolt jogszabályi rendelkezés egészének alkotmányossági vizsgálatát kellett volna lefolytatni.
- [100] 1.2. A bírói kezdeményezés utólagos normakontroll jellegén túl a jogszabályi rendelkezés „egységes” vizsgálata mellett szóló érv lehet az is, hogy sem a magyar jogszabály, sem az Európai Unió Tanácsának az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásról szóló 2002/584/IB. (2002. június 13.) kerethatározata (a továbbiakban: Kerethatározat) nem tesz különbséget az európai elfogatóparancsok között. Bár az európai elfogatóparancs kibocsátására több célból kerülhet sor, ezen cél nem hat ki az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásra.
- [101] Az átadási letartóztatás, az ideiglenes végrehajtási letartóztatás, valamint a konkrét ügyben alkalmazandó ideiglenes átadási letartóztatás a személyi szabadság elvonásával járó kényszerintézkedés, amelynek célja az európai elfogatóparancs végrehajtásának biztosítása. [Ez az álláspontja egyébként a többségi határozatnak is: „Mindhárom letartóztatás személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés [...]” (Indokolás [21]). Az Indokolás [58]–[59] bekezdéseiben pedig a szükségesség vizsgálatánál a kényszerintézkedések alkalmazásának szükségességére vonatkozó kritériumokat veszi alapul a határozat.]
- [102] Ezt alátámasztja az Európai Bizottság több Zöld Könyve (Zöld Könyv a nem őrizetes előzetes felügyeleti intézkedésekről, 2004. 08. 17., COM(2004) 562; Zöld könyv a letartóztatással kapcsolatos európai uniós jogalkotásról, 2011. 06. 14., COM(2011)327), amelyek a letartóztatás fogalma alatt értették az előzetes letartóztatás mellett az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos letartóztatást is, függetlenül attól, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására büntetőeljárás lefolytatása, vagy szabadságvesztés büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtásának biztosítása céljából került sor.
- [103] 2. Álláspontom szerint az Eubetv. 15. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenes, mert az a személyi szabadsághoz való jog aránytalan korlátozását jelenti.
- [104] 2.1. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, a IV. cikk (1)–(3) bekezdéseinek, valamint az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülésszakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (a továbbiakban: Egyezségokmány) 9. cikkének, és az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 5. cikkének összevetéséből levezethető, hogy a jogerős elítélést megelőző szabadságelvonás kivételes eszköz, amely csak akkor alkalmazható, ha azt a körülmények feltétlenül szükségessé teszik.

- [105] 2.2. Jelen ügy keretében az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az európai elfogatóparancs alapján elrendelt átadási, ideiglenes átadási, valamint ideiglenes végrehajtási letartóztatás kötelező elrendelése, valamint a helyettesítő intézmények alkalmazhatóságának kizártsága az Eubetv. rendelkezései alapján összhangban áll-e az Alaptörvénnyel, az a személyi szabadsághoz való jog szükséges és arányos korlátozásának tekinthető-e.
- [106] Nem vitatom, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása érdekében a keresett személy szabadságelvonása szükséges lehet. A vizsgált kényszerintézkedések, az átadási, ideiglenes átadási, valamint ideiglenes végrehajtási letartóztatás célja a büntető igény sikeres érvényesítése (a büntetőeljárás lefolytatása vagy a büntetés végrehajtása), ebből következően – összhangban az Indokolás [58]–[59] bekezdéseiben foglaltakkal – nem tekinthető szükségtelennek és aránytalanoknak, így alaptörvény-ellenesnek sem, hogy az európai elfogatóparancs alapján elfogott személlyel szemben az őrizetbe vételt követően további szabadságelvonásnak is helye lehet.
- [107] 2.3. Álláspontom szerint azonban az átadási, ideiglenes átadási, valamint ideiglenes végrehajtási letartóztatás *kötelező* elrendelése minden esetben, kivétel nélkül *aránytalanul* korlátozza a személyi szabadsághoz való jogot, mert a támadott jogszabályi rendelkezés nem biztosítja, hogy az arányosság követelményének megfelelően a bíróság a keresett személy letartóztatását csak a legvégső esetben rendelje el.
- [108] 2.3.1. Az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre az európai uniós jogi aktusok értelmezésére, azonban a nemzeti jogot amennyire csak lehetséges, a kerethatározattal összhangban kell értelmezni. A kerethatározatoknak ugyan nincs közvetlen hatálya, a tagállami bíróságok azonban kötelesek a belső jog alkalmazásakor a nemzeti jogot a kerethatározatnak megfelelően értelmezni, figyelembe véve a kerethatározat szövegét és célját annak érdekében, hogy megvalósuljon az elérni kívánt eredmény. [Az Európai Unió Bírósága C-105/03. számú *Pupino* ügyben, 2005. június 16-án hozott ítélete; a C-397/01. számú és C-403/01. számú *Pfeiffer és társai* egyesített ügyekben, 2004. október 5-én hozott ítélet 113–114. pontja; a C-282/10. számú *Dominguez* ügyben, 2012. január 24-én hozott ítélet 24. pontja; a C-42/11. számú *Joao Pedro Lopes Da Silva Jorge* ügyben, 2012. szeptember 5-én hozott ítélet 54. pontja.]
- [109] A Kerethatározat 12. cikke szerint a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága a végrehajtó tagállam jogával összhangban dönthet a fogvatartott személy ideiglenes szabadon bocsátásáról, feltéve, hogy minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a keresett személy szökését megakadályozzák. Bár a Kerethatározat alapvetően a végrehajtó tagállamra bízta, hogy szabályozza az európai elfogatóparancs alapján őrizetbe vett személy további letartóztatásával kapcsolatos eljárást, a 12. cikk értelmében a szabadságelvonást elsősorban a szökés megakadályozása érdekében tartja szükségesnek.
- [110] Ez a rendelkezés tehát nem írja elő a keresett személy kötelező letartóztatását, az európai elfogatóparancs automatikus természete legfeljebb az őrizetbe vétel tekintetében értelmezhető feltétel nélküliként. A Kerethatározat 12. cikke alapvetően a tagállamokra bízta a letartóztatás feltételeinek kidolgozását, azonban a Kerethatározattal nem lenne ellentétes egy olyan rendelkezés, amely megengedné a letartóztatás helyett más intézkedések alkalmazását. A hatályos szabályozással kapcsolatban inkább annak az uniós joggal való összeegyeztethetőségének kérdése vetődhet fel, különös tekintettel arra, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6. cikke szintén deklarálja a személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jogot. A Charta ezen rendelkezése nem részletezi az alapjog korlátozhatóságának eseteit, azonban a preambulum értelmében a Charta célja azon jogok megerősítése, amelyek „különösen a tagállamok közös alkotmányos hagyományából és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek.”
- [111] 2.3.2. A többségi határozat egyrészt azon az alapon tartja arányosnak a szabadságelvonást, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása kapcsán a keresett személyek önkéntes teljesítésének hiányáról van szó. Másrészt garanciális jellegű szabálynak tartja az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadási okait.
- [112] Álláspontom szerint az európai elfogatóparancs kibocsátásának célja, valamint a megtagadási okok nem teszik arányossá a személyi szabadság kötelező elvonását, mert nincsenek azzal összefüggésben.
- [113] Az európai elfogatóparancs kibocsátására akkor kerül sor, ha a keresett személy *valószínűsíthetően* nem tesz eleget megjelenési kötelezettségének, vagy nem kezdi meg a szabadságelvonással járó büntetőjogi szankció letöltését. Nincs szó az önhiba teljes bizonyossággal történő állításáról ezekben az esetekben, hanem az önhi-

ba megalapozott valószínűsítése jelenti az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapját. Amennyiben utóbb bebizonyosodik, hogy nem állt fenn önhiba, az európai elfogatóparancsot vissza kell vonni.

- [114] Az európai elfogatóparancs kötelező és fakultatív megtagadási okai valóban garanciális szabályok, amelyek elsősorban a tagállami jogok esetleges eltéréseinek figyelembevételét szolgálják, illetve alapjogvédelmi funkciójuk is van. A megtagadási okok azonban nem tekinthetők a szabadságelvonás alternatíváinak. A kötelező szabadságelvonás véleményem szerint nem lesz arányos azért, mert az európai elfogatóparancs végrehajtására, mert az európai elfogatóparancs végrehajtására, mert az európai elfogatóparancs végrehajtására sem.
- [115] A többségi határozat álláspontom szerint nem válaszolja meg azt az indítványban felvetett kérdést, hogy mennyiben tekinthető a személyi szabadsághoz való jog arányos korlátozásának az, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása, amennyiben ténylegesen végrehajtják, minden esetben automatikus szabadságelvonással jár. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a határozatban idézett esetei alapján a többségi határozat arra ad választ, hogy a letartóztatás az adott esetben szükséges és arányos korlátozásnak tekinthető.
- [116] Ezt nem is vitatom (és az indítvány sem vitatta). A feltett alkotmányossági kérdés azonban valójában az, hogy az Alaptörvény IV. cikke szükséges és arányos korlátozásának tekinthető-e, hogy a bíróságnak nincs választási lehetősége, és feltétel nélkül el kell rendelnie a keresett személy letartóztatását. A többségi határozat erre a kérdésre nem ad választ.
- [117] 2.3.3. Álláspontom szerint az Eubetv. 15. § (3) bekezdése nem felel meg az arányosság követelményének.
- [118] Az Egyezségokmány, az Egyezmény, valamint más nemzetközi dokumentumok (pl. Európa Tanácsi ajánlások) rögzítik, hogy *a személyi szabadság elvonása nem lehet automatikusan kötelező*, arról a bíróságoknak az eset tényei és körülményei alapján kell határozniuk. A letartóztatásnak alkotmányosan elfogadható célja lehet a hatóság elé állítás, illetve a bűncselekmény elkövetése vagy szökés megakadályozása. Az Eubetv. kifogásolt rendelkezésének miniszteri indokolása hivatkozik az alapul fekvő bűncselekmények súlyára is, mint a szabadságelvonás szükségességének indokára. A bűncselekmény súlya azonban – önmagában – nem alapozhatja meg az eljárás sikeressége érdekében a szabadságelvonás szükségességét, mert semmilyen összefüggésben nem áll a kényszerintézkedések általános céljával, az eljárás sikeres lefolytatásával. A letartóztatás más okaival történő együttalkalmazása kapcsán megállapítható, hogy a szökés és az eljárás akadályozásának veszélye önmagukban is megalapozhatják a letartóztatás elrendelését, a bűncselekmény súlya legfeljebb az egyedi esetben a letartóztatás elrendelésekor jelenthet mérlegelési szempontot a bíróság számára.
- [119] Véleményem szerint a személyi szabadsághoz való jog arányos korlátozása akkor valósulna meg, ha a jogi szabályozás lehetőséget adna egyrészt a személyi szabadsághoz való jogot különböző mértékben korlátozó eszközök közötti választásra, másrészt a szabadságelvonással nem járó alternatív intézkedések alkalmazására. [Erre egyébként valamennyi más uniós tagállamban van lehetőség. A legtöbb uniós tagállamban az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos letartóztatásra a nemzetközi jogsegélyről vagy a bűnügyi együttműködésről szóló jogszabályok a büntetőeljárás kódexek büntetőeljárás idején alkalmazott szabadságelvonásra vonatkozó rendelkezéseit rendelik alkalmazni (pl. Németország, Franciaország, Ausztria, Hollandia, Lengyelország, Nagy-Britannia). A büntetőeljáráshoz képest általában eltérően szabályozzák a szabadságelvonás maximális időtartamát, azonban a büntetőeljárással analóg módon a letartóztatás helyett lehetőséget biztosítanak más szabadságkorlátozással járó intézkedések elrendelésére (pl. lakóhely elhagyásának tilalma, jelentkezési kötelezettség előírása). Eltérés mutatkozik a tagállamok gyakorlatában, abban a kérdésben, hogy lehetővé teszik-e az óvadék vagy más pénzügyi biztosíték ellenében történő szabadlábra helyezést. Lengyelországban, Németországban, Ausztriában van rá lehetőség, Nagy-Britanniában szigorú feltételek mellett alkalmazható, a francia jog azonban kategorikusan kizárja az óvadék alkalmazását.]
- [120] Az alapjogok szükséges és arányos korlátozhatóságának elvéből az következik, hogy a szabadságelvonást csak akkor lehet alkalmazni, ha az eljárás sikere, jelen esetben az európai elfogatóparancs végrehajtása, másképp nem biztosítható. Ennek eldöntésekor a bíróságnak további mérlegelési kritériumokat (pl. a várható vagy kiszabott büntetés, intézkedés súlya, a bűncselekmény súlya, a kényszerintézkedés hatékonysága, eredményessége) kell figyelembe vennie. Az arányosság követelményét az szolgálná, ha a törvény lehetővé tenné a bíróság számára, hogy amennyiben a letartóztatás elrendelését nem találja indokoltnak, helyette más helyettesítő intézkedésről rendelkezhesen. Ez természetesen nem zárna ki annak a lehetőségét, hogy indokolt esetben a bíróság elrendelhesse a keresett személy letartóztatását.

- [121] Az Eubetv. 2. §-a általános rendelkezésként rögzíti, hogy az Eubetv. alapján folytatott eljárásokban többek között a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt (a továbbiakban: Be.) kell alkalmazni a megfelelő eltérésekkel. Ebből az is következik, hogy az Eubetv. 15. § (3) bekezdésében foglalt kizáró rendelkezés megsemmisítésével az Eubetv., valamint a Be. rendelkezései között nem lett volna olyan eltérő szabály, amely kizárná az előzetes letartóztatás helyett a büntetőeljárásban alkalmazható helyettesítő kényszerintézkedések elrendelését.
- [122] 3. A többségi határozat tehát az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja szerinti hatáskörének szűkítő értelmezésével az Eubetv. 15. § (3) bekezdés alkotmányossági vizsgálatát olyan, az egyedi ügyben releváns körülmény összefüggésében folytatta le, amely a kifogásolt jogszabályi rendelkezés tekintetében irreleváns. Az előzőekben kifejtettekre tekintettel álláspontom szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezés egészére kiterjedő vizsgálatot kellett volna lefolytatni.
- [123] A vizsgálat következményeként pedig az Eubetv. 15. § (3) bekezdését meg kellett volna semmisíteni, mert aránytalanul korlátozza az Alaptörvény IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz való jogot azáltal, hogy nem teszi lehetővé, hogy a bíróság az európai elfogatóparancs végrehajtásakor mérlegelje a keresett személy átadása kapcsán a szabadságelvonás indokoltságát.

Budapest, 2014. február 11.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

- [124] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1177/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3026/2014. (II. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.Kpk.45.370/2013/5. számú végzése, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény 3. § (2) bekezdése és 3. § (5) bekezdés utolsó mondata és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 71. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A külföldi lakos indítványozó jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve elsődlegesen a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.Kpk.45.370/2013/5. számú végzése, másodlagosan a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Knp.) 3. § (2) bekezdése és 3. § (4) bekezdés utolsó mondata és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 71. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. [Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Knp. 3. §-a (5) bekezdést nem tartalmaz, az alkotmányjogi panasz tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó tévesen hivatkozott panaszában a Knp. 3. § (5) bekezdésére, a sérelmezett rendelkezést a Knp. 3. § (4) bekezdés utolsó mondata („A bíróság végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.) tartalmazza. Ezért az Alkotmánybíróság a panaszt e vonatkozásban a jogszabályi rendelkezésre figyelemmel vizsgálta.]
- [3] Az indítványozó, mint felperes közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálata iránt indított pert a jogerős, másodfokú közigazgatási végzést hozó alperes, a Budapest Főváros Kormányhivatala ellen. A peres eljárás tárgya az volt, hogy a felperes társasházi lakásingatlanával szomszédos telken (a továbbiakban: tárgyi ingatlan) az építetető 2010. november 29. napján Budapest-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának jegyzője, mint elsőfokú közigazgatási hatóság által 2009. március 31. napján kelt V-5072/9/2009. számú határozatával kiadott építési engedély és az azt módosító határozat alapján szálloda építését kezdte meg a meglévő irodaépület átalakításával. Az építési engedély 2009. május 2. napján jogerőre emelkedett. Az elsőfokú közigazgatási hatóság az építetető újabb kérelmére a 2011. szeptember 19. napján kelt V-5291/17/2011. számú határozatával második alkalommal módosította a tárgyi ingatlan vonatkozásában kiadott V-5072/9/2009. számú építési engedélyt. Az elsőfokú közigazgatási hatóság a V-5291/17/2011. számú határozatáról az eljárásakor hatályos, a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Társasházi tv.) 50. § (2) bekezdése alapján a szomszédos társasházak tulajdonosait a közös képviselő útján értesítette. Az elsőfokú közigazgatási hatóság V-5291/17/2011. számú határozata 2011. október 23. napján emelkedett jogerőre. Az elsőfokú közigazgatási hatóság az építetető újabb kérelmére a 2012. február 28. napján kelt V-5061/17/2012. számú határozatával harmadik alkalommal módosította a tárgyi ingatlan vonatkozásában kiadott V-5072/9/2009. számú építési engedélyt. Az elsőfokú közigazgatási hatóság a V-5061/17/2012. számú határozatáról a Társasházi törvény alapján a szomszédos társasházak tulajdonosait ugyancsak a közös képviselő útján értesítette. Az elsőfokú közigazgatási hatóság V-5061/17/2012. számú határozata 2012. április 11. napján emelkedett jogerőre.
- [4] Az indítványozó 2012. szeptember 11. napjától tulajdonosa a tárgyi ingatlan szomszédságában lévő budapesti társasházi lakás ingatlanak. Nevezett az elsőfokú közigazgatási hatóság 2011. október 23. napján jogerőre emelkedett V-5291/17/2011. számú határozatával szemben 2012. október 31. napján érkezett beadványában, valamint az elsőfokú közigazgatási hatóság 2012. április 11. napján jogerőre emelkedett V-5061/17/2012. számú határozatával szemben 2012. október 30. napján ajánlott küldeményként postára adott beadványában fellebbezést terjesztett elő.
- [5] Az elsőfokú közigazgatási hatóság a 2012. november 8-án kelt V-7453/15/2012. számú végzésével elkéslettség okán érdemi vizsgálat nélkül elutasította az indítványozónak a V-5291/17/2011. számú határozat ellen benyújtott fellebbezését, továbbá a 2012. november 8-án kelt V-7453/20/2012. számú végzésével elkéslettség okán érdemi vizsgálat nélkül elutasította az indítványozónak a V-5061/17/2012. számú határozat ellen benyújtott fellebbezését.
- [6] Az indítványozó az elsőfokú közigazgatási hatóság végzéseivel szemben 2012. november 28., illetve 2012. november 29. napján jogorvoslati kérelemmel élt. Budapest Főváros Kormányhivatal mint másodfokú közigazgatási hatóság a 2013. február 6. napján kelt BPD/002/00033-8/2013. ügyiratszám alatti 1. és 2. számú végzésével az elsőfokú közigazgatási hatóság V-7453/15/2012. számú és V-7453/20/2012. számú végzéseit helybenhagyva a fellebbezésben foglaltakat elutasította. A másodfokú közigazgatási hatóság a végzése indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó 2012. szeptember 11. napján szerezte meg a tárgyi ingatlan szomszédos társasházi lakásingatlan tulajdonjogát, melyből következően a második, illetve a harmadik alkalommal módosított építési engedélyezési eljárásban nem lehetett ügyfél és azok jogerős határozattal történt lezárulása után jogutódlás

címén sem lehetne ügyféli jogállását megállapítani, azaz az indítványozó nem volt jogosult fellebbezést benyújtani sem a V-5291/17/2011. számú, sem a V-5061/17/2012. számú elsőfokú közigazgatási határozatok ellen. Ezért a másodfokú közigazgatási hatóság az elsőfokú közigazgatási hatóság végzéseinek indokolását e körben megváltoztatta, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú közigazgatási hatóság helytelenül ítélte meg az indítványozó fellebbezései elutasításának alapját, mivel az elutasítás alapja nem az elkészettség, hanem a jogosulatlanság, mert elkészettségről csak jogosult fellebbező esetén lehet beszélni.

- [7] Az indítványozó a törvényes határidőn belül bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a másodfokú közigazgatási hatóság BPD/002/00033-8/2013. ügyiratszám alatti 1. és 2. számú végzésével szemben. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a bírósági felülvizsgálati kérelmet a 2013. május 9. napján kelt 15.Kpk.45.370/2013/5. számú végzésével elutasította. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésében megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem megalapozott, a tárgyi ügy indítványozó által indított peres eljárásban történő elbírálását a Knp. 1. § (1) bekezdése és különösen a 3. § (2) bekezdése – amely kogens törvényi rendelkezés – kizárja. A bíróság kiemelte, hogy az indítványozó jogorvoslati kérelmében előadottakkal ellentétben a másodfokú közigazgatási hatóság a támadott végzések meghozatalakor megfelelő döntési formát alkalmazott. Megállapította továbbá, hogy az indítványozó a sérelmezett építési engedélyezési eljárásokban nem lehetett ügyfél, jogutódlás megállapítását pedig az eljárások jogerős határozattal történő lezárulása zárja ki, mivel a tárgyi ingatlannal szomszédos társasházi lakásingatlanok sem a V-5291/17/2011. számú, sem a V-5061/17/2012. számú elsőfokú közigazgatási határozatok jogerőre emelkedésekor nem volt tulajdonosa, ügyféli jogállás hiányában fellebbezés előterjesztésére nem volt jogosult az elsőfokú közigazgatási hatóság hivatkozott számú határozataival szemben.
- [8] Az indítványozó ezt követően a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.Kpk.45.370/2013/5. számú végzésének 2013. május 23. napján történő kézhezvételét követően 2013. július 22-én adta postára a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon keresztül alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróságra, amely panaszt az Alkotmánybírósághoz 2013. szeptember 5-én benyújtott alkotmányjogi panasz kiegészítésében ügyrendi kiegészítésekkel és érdemi kiegészítésekkel egészített ki. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.Kpk.45.370/2013/5. számú végzése, a Knp. 3. § (2) bekezdése és 3. § (5) bekezdés utolsó mondata és a Ket. 71. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a panaszban megjelölt bírósági végzés és jogszabályi rendelkezések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, M) cikk (2) bekezdése, P) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint a 25. cikk rendelkezéseit.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben ezért mindekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 26–27. §-aiban és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek az alkotmányjogi panasz megfelel-e.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott befogadhatósági formai feltételeknek megfelelt.
- [11] Az indítvány az Abtv. 29. §-ben foglalt feltételeket nem teljesíti. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, illetve az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata tartozik hatáskörébe. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok mérlegelése, értékelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára.
- [12] Az indítványozó sem alkotmányjogi panaszában, sem az alkotmányjogi panaszának kiegészítésében konkrétan nem jelölte meg, hogy hivatkozott alaptörvényi rendelkezések közül melyekkel ellentétes a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.Kpk.45.370/2013/5. számú végzése, a Knp. és a Ket. megjelölt rendelkezései. Továbbá sem a bíróság eljárásával, sem az ügyében hozott közigazgatási döntés érdemével összefüggésben nem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem
- [13] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság tanácsa megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem

vetett fel, ezért azt az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. február 10.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1323/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3027/2014. (II. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VII.20.398/2012/5. számon hozott közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s:

- [1] Az indítványozó kft. csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint alkotmányjogi panasszal élt a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által Pfv.VII.20.398/2012/5. számon hozott közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az indítványozó előadta, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben hivatalos márkakereskedői és márkaszerviz szerződést kötött egy korlátolt felelősségű társasággal (a továbbiakban: Kft.). A márkakereskedői és a márkaszerviz szerződés egyaránt követelményként határozta meg a maximális ügyfél elégedettség elérésére való törekvést, melynek megszegése felmondásra alapot adó súlyos szerződésszegési okként került meghatározásra.
- [4] A Kft. alkalmazottai, köztük az ügyvezető közeli hozzátartozói az egyik vételár-beszámítás keretében leadott használt gépjármű tulajdonos-változásának hatósági ügyintézése során nem az eredeti, érvényes adás-vételi szerződést, hanem egy későbbi keltezésű, valótlan adatokat tartalmazó, hamisított szerződést használtak fel. A bűncselekmény elkövetését elismerték, ezért a Békéscsabai Városi Ügyészség az elkövetőket részben megrovásban részesítette, részben a vádemelést elhalasztva pártfogó felügyeletet rendelt el.
- [5] Az indítványozó a büntetőügyről véletlenül szerzett tudomást, melyről tájékoztatta a Kft.-t és részletes írásbeli beszámolót kért, amelyet azonban a Kft. nem készített el, sőt levélben azt közölte, hogy az indítványozónak nincs joga ilyen információt kérni. Az indítványozó ezt követően mind a márkakereskedői, mind pedig a márkaszerviz szerződést felmondta. Indokolásában egyéb szerződésszegések nevesítése mellett közölte, hogy a Kft. felhívás ellenére sem készített írásbeli beszámolót az esetről, az ügyfél sérelmére a márkakereskedői tevékenységével összefüggésben elkövetett bűncselekmény a szerződés több pontjának súlyos megsértése, amelynek

okán bizalmát veszítette. Jó hírnevének és az ügyfelek elégedettségének megőrzése érdekében kénytelen a szerződéseket megszüntetni.

- [6] A Kft. a felmondás jogellenességének megállapítása és kártérítés iránt keresetet nyújtott be az indítványozó ellen.
- [7] A Pest Megyei Bíróság első fokon hozott közbenső ítéletével megállapította, hogy a szerződések alperes általi felbontásából eredő, felperest ért kárért az alperes helytállni köteles. Indokolása szerint az ügyfél elégedettség nem alapulhat egyetlen panasz bejelentésen, még akkor sem, ha az ügyfél sérelmére bűncselekményt követtek el. Az alperes a közbenső ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, melyben egyebek mellett hivatkozott arra, hogy az első fokú döntés lényeges eljárási szabályok megsértésével született, mivel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 213. § (3) bekezdése értelmében a kár tényének bizonyíthatatlansága esetén a közbenső ítéletben nem ítélt meg a kártérítési követelés jogalapja sem. Az alperesi fellebbezés nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az alperes a felmondás jogát a Ptk. 321. § (1) bekezdése alapján a szerződésekre alapította, a felperesnek minden tőle elvárható intézkedést meg kell tennie azért, hogy a lehető legnagyobb ügyfél elégedettséget érje el. Önmagában az okirat-hamisítás az arról tudomást szerző ügyfél vonatkozásában olyan negatívum, melyet csak tovább rontott az érintett ügyfél telefonon történő zaklatása. A márka iránti teljes bizalomvesztés állapítható meg a bíróság ítéletének indokolása szerint az ügyfél tanúvallomásából, miszerint többé nem vásárolna ilyen márkájú személygépkocsit. A másodfokon eljáró bíróság azonban – az indítványozó állítása szerint – a fellebbezés azon részét, mely a kár bekövetkezte tekintetében annak bizonyíthatóságát hiányolta, nem vizsgálta, tekintettel az első fokú ítélet megváltoztatására és a kereset elutasítására. A felperes ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melynek nyomán a Kúria a másodfokú jogerős döntést hatályon kívül helyezte és az első fokon eljárt bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. Álláspontja szerint az alperes a felmondás indokolásában ugyan más okokra is hivatkozott, melyek között voltak olyanok, amelyek a szerződés értelmében önálló felmondási oknak minősülnek, azonban a felmondás okaként nem ezeket jelölte meg. A Kúria az első fokú bírósággal értett egyet abban, hogy a feltárt bizonyítási eszközök (az alperes értékesítési szabályzatot tartalmazó kézikönyve, a csatolt kérdőívek, a felperes törvényes képviselőjének nyilatkozata) alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, miszerint egyetlen ügyfél sérelmére elkövetett nagyon súlyos eset, mely az ügyfél teljes mértékben megalapozott negatív értékítéletét eredményezi, azt jelentené, hogy a maximális ügyfél elégedettség biztosítására irányuló kötelezettséget a felperes megsértette. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság nem az alperes által alkalmazott és bizonyított gyakorlatnak megfelelően értelmezte a felmondás okaként megjelölt szerződési rendelkezést, ezért döntése a Ptk. 207. § (1) bekezdésébe és 321. § (1) bekezdésébe ütközött.
- [8] Az alperes a Kúria közbenső ítélete ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített indokolási kötelezettséget. Alkotmányjogi panaszában ezen túlmenően megjelölte az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését és 28. cikkét, bár jelezte, hogy tudomással bír arról, miszerint ezekre nézve alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő. A tisztességes eljárás elvének ismertetéséhez felhívta az Európai Unió Alapjogi Chartájának 41. cikk (1) bekezdését is.
- [10] Az indítványozó végezetül bejelentette, hogy perújítást nem kezdeményezett jelen ügyben.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [12] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal élhet az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az, aki egyedi ügyben érintett, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást bejező egyéb döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alapul szolgáló bírósági eljárásban az alkotmányjogi panaszos félként szerepel, tehát egyedi ügyben az érintettségé fennáll. Az indítványozó előadta, hogy a jogerős közbenső ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem nyomán hozta a Kúria a panaszos által sérelmesnek tartott döntést, amely ellen jogorvoslati lehetőség nincs, tehát e tekintetben az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek megfelel.
- [13] Az Abtv. 27. §-a az alkotmányjogi panasz eljárás keretében támadható döntések körénél további feltételként rögzíti, hogy a támadott bírói döntésnek az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek kell lennie. Jelen ügyben az első fokon eljáró bíróság közbenső ítéletet hozott, melyben a kereset jogalapjában alaposnak találta, a kár ténye, valamint az azért helytállni köteles személye megállapításra került,

az összecszerűség kérdésében azonban a bíróság további bizonyítást tartott szükségesnek. Ezt a közbenső ítéletet a másodfokon eljáró bíróság megváltoztatta, azonban a felülvizsgálati eljárásban a Kúria – a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésével – helyben hagyta. Az alapul szolgáló ügy tekintetében tehát a Kúria támadott közbenső ítélete érdemi döntésnek minősül, így az ellene benyújtott alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek e tekintetben is megfelel.

- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria ítéletét – a Fővárosi Ítéletábrla tájékoztatása szerint – az indítványozó részére 2013. február 11-én kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2013. április 10-én – a törvényes határidőn belül – érkezették a Budapest Környéki Törvényszéken.
- [15] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely megalapozza az indítványozói jogosultságot, valamint sérelmezett döntésként megjelölte a Kúria által Pfv.VII.20.398/2012/5. számon hozott közbenső ítéletet, és feltüntette az Alaptörvény azon rendelkezéseit, melyeket álláspontja szerint az ítélet sért. Előadta az eljárás megindításának indokait, ismertette az alapul fekvő ügyet, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett bírósági ítélet megsemmisítésére vonatkozóan.
- [16] Az indítványozó kérelme indokául elsődlegesen azt hozta fel, hogy a bíróságok az eljárás során nem vizsgálták a kár bekövetkeztét, annak hiányában foglalt állást az első fokú bíróság a kártérítésre kötelezésről, hogy bizonyításra került volna, egyáltalán érte-e kár a felperest. A fellebbezés ezen részével az alkotmányjogi panaszos szerint a másodfokú bíróság sem foglalkozott. Ugyanakkor a Kúria a jogerős ítélettel szemben az elsőfokú bíróság álláspontját elfogadva – az alkotmányjogi panaszos szerint – egyfajta felülmérlegelést végzett azzal, hogy az alapul szolgáló ügyben a szerződések felmondási okául szolgáló esetek körét nem a másodfokú, hanem az első fokon eljáró bírósággal megegyezően értékelte, mely így a tisztességes eljáráshoz való jog sérelméhez vezetett.
- [17] Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján állapította meg a kár tényét, azonban az esetleges kárenyhítésre vonatkozó felperesi bizonyítás elmaradására tekintettel az összecszerűség tekintetében további bizonyítást tartott szükségesnek.
- [18] Az Abtv. értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeit, ezen belül az Abtv. 29. §-ában előírt követelményt, miszerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányossági kérdés esetén fogadja be.
- [19] Jelen ügyben az indítványozó a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletének vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azért, mert álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem megfelelő körben folytatták le a bizonyítási eljárást, illetve a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelték. Az indítványozó ténylegesen tehát azt kívánta elérni, hogy alkotmányjogi panasz nyomán az eljáró bíróságoknak a bizonyítékok mérlegelése során kialakított álláspontja megváltoztatásra kerüljön, és az alapul szolgáló szerződés felmondásának indokait, illetve a kártérítésre kötelezést átértékelve a bíróságok a kereset elutasításáról döntsenek.
- [20] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nem feladata konkrét jogvitákban a bizonyítékok felülmérlegelésével történő ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja az eléje tárt bírói döntést, és amennyiben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet észlel, azt kiküszöbölve az alapjogi sérelmet orvosolja.
- [21] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. február 10.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1072/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3028/2014. (II. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapesti XX., XXI., és XXIII. Kerületi Bíróság 18.G.XXI.20365/2007/108. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.987/2012/6. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s:

- [1] 1. Az indítványozó kft. jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Budapesti XX., XXI., és XXIII. Kerületi Bíróság 18.G.XXI.20365/2007/108. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.987/2012/6. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben egy villamosvezeték elszakításával összefüggő kártérítési per alpereseként vett részt.
- [4] Az elsőfokú bíróság először közbenső ítéletében állapította meg az alperes kártérítési felelősségét, azonban a másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság 3.Gf.77.816/2008/5. számú végzésével a közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, valamint új tárgyalásra és új határozat meghozatalára utasította az elsőfokú bíróságot.
- [5] A megismételt eljárásban a Budapesti XX., XXI., és XXIII. Kerületi Bíróság az alperest elmarasztalta, amely ítéletet a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletében helybenhagyott. Az alkotmányjogi panasz a megismételt eljárás első- és másodfokú döntése ellen irányul. Az indítványozó nyilatkozata szerint rendkívüli perorvoslati eljárás nincs folyamatban és felülvizsgálatra – a pertárgy értékéből kifolyólag – lehetőség sincs.
- [6] Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.987/2012/6. számú jogerős ítélete szerint a „másodfokú bíróság nem osztotta a 3.Gf.77.816/2008/5. számú másodfokú végzésben a kártérítési alakzat körében kifejtetteket, s e körben a hatályon kívül helyezett elsőfokú közbenső ítéletben írtakkal értett egyet”, ezáltal – álláspontja szerint – a Fővárosi Törvényszék a Pp. 227. § (1) bekezdésével ellentétesen bírálta felül a Fővárosi Bíróság jogalap vonatkozásában hozott hatályon kívül helyező végzését.
- [7] A panaszos szerint ezáltal a Fővárosi Törvényszék megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes tárgyaláshoz, illetve eljáráshoz való jogát.
- [8] Az indítvány alapján az elsőfokú – és az azt jóváhagyó másodfokú – ítélettel szemben azért is fennáll a tisztességes tárgyaláshoz való jog sérelme, mert a bíróság a szakértői véleményt aggálytalanak minősítette és nem adott helyt az alperes panaszos „tanúbizonyítási indítványának”, illetve a szakértői szemlén részt vett személyek csatolt nyilatkozatait sem vette figyelembe.

- [9] 3. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élt, alkotmányjogi panaszát mind az elsőfokú ítélet, mind a törvényszék jogerős ítéletével szemben nyújtotta be, tehát e tekintetben az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek megfelel.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.987/2012/6. számú ítéletének kézbesítése 2013. augusztus 30. napján történt, az alkotmányjogi panaszt 2013. október 28. napján érkezették az első fokon eljárt XX., XXI., és XXIII. Kerületi Bíróságon. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére tehát a törvényes határidőn belül került sor.
- [11] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, melyre alapozva nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozóan. Megjelölte az Alaptörvény feljebb ismertetett szakaszát, amelyekkel szemben álláspontja szerint az alaptörvény-ellenesség fennáll. Az alkotmányjogi panasz e tekintetben a törvényi feltételeknek szintén megfelel.
- [12] 4. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság e feltételekkel összefüggésben arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Mindezeknek megfelelően az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] Az indítványozó előadása alapján megállapítható, hogy a szakértői vélemény elfogadására vonatkozó aggályok valójában a bíróság által elfogadott bizonyítékok és magának a bizonyítási eljárásnak a helyességét, a bíróság által megállapított tényállást, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatják.
- [14] Az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett, következetes álláspontja értelmében azonban az alapügy tényállásának ellenőrzése és értékelése az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik.
- [15] Az indítványozó sérelmesnek találta azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék a Pp. 227. § (1) bekezdésével ellentétesen bírálta felül a Fővárosi Bíróság jogalap vonatkozásában hozott hatályon kívül helyező végzését. Ezzel összefüggésben viszont az indítvány alkotmányjogilag értékelhető érvelést vagy indokolást egyáltalán nem tartalmaz.

- [16] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó az alkotmányjogi panaszában sem a bíróságok eljárásával, sem döntéseik érdemével kapcsolatosan nem jelölt meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [17] 5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadhatósági akadályban szenved. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2014. február 10.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1640/2013.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtitkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető
HU ISSN 2062–9273